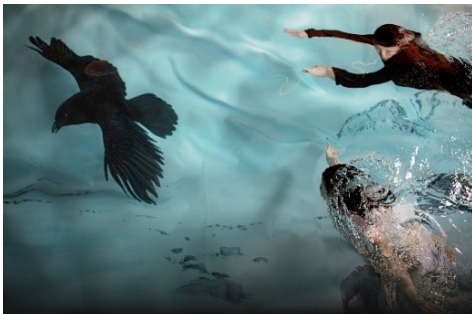
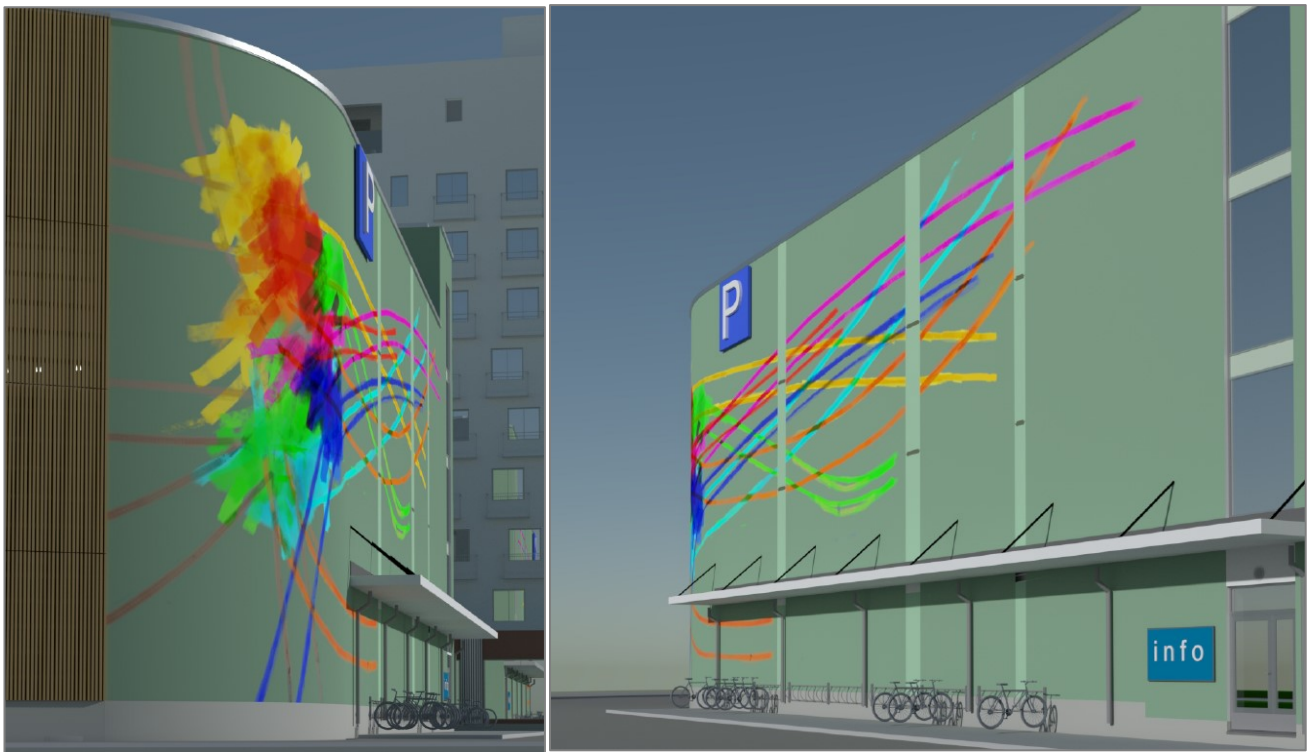

Kangasalan kaupunki

Talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma 2020 – 2022

Sisälllys

1 Kaupunginjohtajan katsaus	3
2 Kangasalan Kaupunkistrategia	5
2.1 Kangasalan Kaupunkistrategia vuoteen 2025	5
2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi -liikelaitoksen strategiset tavoitteet vuonna 2020	11
3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat	12
3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä	12
3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät	12
3.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne	12
3.2.2 Kuntatalous syksyllä 2019	13
3.2.3 Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen vuonna 2020	14
3.2.4 Kangasalan kaupungin talous	15
3.2.5 Talouden ja toiminnan seuranta	17
3.2.6 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö	17
3.3 Talousarvion sitovuustaso	18
3.4 Tilivelvollisuus	20
4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain ja Vesi -liikelaitos	22
4.1 Strateginen johto	24
4.2. Kangasalan kaupunkikonserni	28
4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020	29
4.3 Sosiaali- ja terveystieteiden keskus	36
4.4 Sivistyskeskus	40
4.5 Tekninen keskus	44
5 Tuloslaskelma	48
6 Investoinnit palvelukeskuksittain	50
7 Rahoituslaskelma	53
8. LIITTEET	56
8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituot ja avustukset	56
8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet	57
8.3 Henkilöstömuutokset	60
8.4 Tietoja konserniyhtiöistä	64
8.5 Investointien hankeluettelo	73
8.6 Kangasalan Vesi -liikelaitos	79
8.6.1 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma	81
8.6.2 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen investoinnit	82
8.6.3 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma	83

Kangasalan Parkki Oy julkisivukuva: Arkkitehdit A3 Oy
Julkisivuteos: Tarja Pitkänen-Walter
Valokuvateokset: Susanna Majuri

1 Kaupunginjohtajan katsaus

10.10.2019

Vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman tekeminen on edennyt suunnitellusti kohti valtuuston marraskuista kokousta, jossa talousarvio tuleville vuosille hyväksytään.

Kangasalan kaupungin talousarvion valmisteleminen on ollut tällä kertaa tavallista vaikeampaa, koska verotulototeutuman ja verotuloennusteen arvioiminen on ollut erittäin vaikeaa. Valtakunnalliset vaikeudet verojen ennakoperinnässä ja tulotukset edelleen Kangasalan kaupungille, tuloverorekisterin ongelmat ja epävarmuus valtionosuuksista ovat leimanneet koko valmistelukierrosta.

Kuten ennenkin, talousarvion laadinnan lähtökohtana on ollut valtuuston toukokuussa 2018 hyväksymä uusi kaupunkistrategia, johon kaikki talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet tavalla tai toisella liittyvät. Prosessimme on toimiva ja vaikuttava. Talousarvioprosessissa strategia muuttuu askel askeleelta eläväksi, edeten kohti konkreettista tavoitteen asetantaa ja muuttuu lopulta käytännön teoiksi kunkin lautakunnan hyväksymässä käyttösuunnitelmassa.

Vuoden 2020 tulo- ja menokehys antoi palvelukeskuksille mahdollisuuksia tehdä lisäpanostuksia useisiin kohtiin ja vaikuttaviin toimenpiteisiin. Valmistelun aikana tehdyt lisäykset valtionosuuksiin huomioitiin ja palvelukeskuksille annettiin uusi kehys, jossa rahoitus laajeni. Vuonna 2020 kasvava kaupunki panostaa niin työllisyyteen, varhaiskasvatukseen, opetukseen, elinkeinojen kehittämiseen kuin keskustan vetovoimaisuuden kehittämiseenkin.

Talousarvion suunnitelmavuodet ovat tulevaisuusinvestointien aikaa. Lammirahka kaikkein suurimpana ja tärkeimpänä, Tampereen kaupungin kanssa tehtyyn sopimukseen perustuen, etenee toteutukseen ja toimeenpanoon. Nuo investoinnit takaavat osaltaan Kangasalan kasvua tulevaisuudessakin. Lamminrahkassa voimme tarjota monipuolisia asumisvaihtoehtoja luonnonläheisessä ympäristössä, vain seitsemän minuutin päässä Tampereelta. Jo ennakokiinnostus alueeseen on ollut hyvää, niin elinkeinotonttien kuin asuintonttienkin osalta.

Ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaaminen on osa koko konsernin toimintaa. Kestävyyskehittämiseen asetetaan myös kaikille kaupungin strategisille yhtiöille yhteinen tavoite. Kangasalan kaupunki on osa Hinkuverkostoa ja kaupunki jatkaa työskentelyä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Konserninäkökulma huomioidaan yhä vahvemmin talousarvioasiakirjassa. Valtuusto asettaa kaupungin omistamille yhtiöille yhä tarkemmin asetettuja tavoitteita ja kukin yhtiö kertoo toimenpiteensä omistajan asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Talousarviovalmisteluprosessi on ollut totuttuun tapaan osallistava. Olemme lisänneet edelleen keskustelua niin valmistelevalle organisaation sisällä kuin asiaa eri tavoin käsittelevissä toimielimissäkin.

Jokainen lautakunta on käsitellyt talousarviota useamman kerran ennen ehdotuksensa tekemistä. Tämä johti tälläkin kertaa hyvään lopputulokseen: kaikki lautakunnat valmistelivat ehdotuksensa kaupunginhallituksen antaman kehyksen mukaisesti, sitoutuen annettuihin reunaehtoihin.

Valmistunut talousarvioehdotus lisää kaupungin menoja aiempaan huomattavasti, yhteensä 4,82 prosenttia eli 9,6 miljoonaa euroa. Yhteenlaskettuna kolmen edellisen vuoden aikana kaupunki on lisännyt toimintamenojaan yli 47 miljoonaa euroa. Kasvava kaupunki ja uudet asukkaat mahdollistavat samalla myös uudet palvelut, tuoden tullessaan myös veronmaksukykyä.

Alueellinen eriytyminen valtakunnassa jatkuu. Tampereen kaupunkiseudun tilanne on valtakunnallisesti hyvä, mutta Pirkanmaallakin eriytyminen muuttuu yhä syvemmäksi. Kaupunkiseudun kasvu jatkuu, mutta muualla väestö vähenee. Kangasala menestyy edelleen erinomaisesti, mutta menestyksemme ei ole itsestäänselvyys. Sen eteen on tehtävä joka päivä työtä, kyettävä reagoimaan tarvittaessa nopeasti ja rakennettava Kangasalasta päivä päivältä yhä houkuttelevampaa asuinympäristöä. Siihen yhteiseen rakentavaan työhön ja viestintään tarvitaan meistä jokaista, niin kaupungin työntekijöitä, luottamushenkilöitä kuin asukkaitakin.

Kokonaisuutena arvioiden talousarvio on nippa nappa ja niukin naukin positiivinen. Kangasalan talous on juuri ja juuri tasapainossa, mutta seuraaville vuosille jää runsaasti parantamisen varaa. Jo nyt on tiedossa, että vuoden 2019 tulos jäänee negatiiviseksi verotulojen viivästymisen johdosta ja tuo viivästynyt osuus palautunee vuoden 2020 aikana. Se ei kuitenkaan korjaa vuoden 2020 talousarvion peruslähdekohtaa pysyvien tulojen ja menojen suhteesta, joka on vain hieman positiivisen puolella.

Vuosikatteemme jää valitettavasti 3-5 miljoonaa euroa liian alhaiseksi sekä talousarvio- että suunnitelmavuosienkin osalta. Samoin vuotuinen ylijäämämme on liian pieni kattaakseen riittävän osan investoinneista. Kaupungin velkamäärä kasvaa, mutta suunnitellusti. Seuraavat vuodet investointitahdimme on ripeä, mutta olemme varautuneet tähän investointipiikkiin tekemällä investointivaroja.

Niinpä seuraavat vuodet Kangasala rakentaa ja investoi, huolellisesti suunnitellen ja harkiten. Investointien määrä perustuu kaupungin kokonaistalouden kestävyys, kykyyn rahoittaa investoinneista aiheutuvat poistot sekä kykyyn kattaa investoinneista seuraavat käyttötalousmenot.

Seuraavan vuoden merkittävimpiä investointeja ovat mm. Ruutanan monitoimitalo, Lamminrahkan infran jatkaminen ja eri hankkeiden, kuten Pikkolan päiväkodin suunnittelun aloittaminen. Kokonaisuutena investointimme sekä kuluvalta vuodelta että seuraavalta kolmivuotiskaudelta ovat yhteensä yli 150 miljoonaa euroa. Tämä kaikki kertoo Kangasalan vetovoimasta, kasvusta ja kehityksestä.

Kangasala kasvaa osana kaupunkiseutua. Siksi raja-alueyhteistyö on yhä tärkeämpää kaupungin kehittymiselle. Yhdessä Tampereen kaupungin kanssa kehitämme Lamminrahkaa, Saaremaata ja Tarastenjärveä.

Mikäli talouden näkymät ja verotulojen kehitys ei etene arvioidulla positiivisella uralla, on meillä oltava valmius tarkastella kaupungin menoja uudelleen ja tarvittaessa kesken talousarviovuotta 2020. Se ratkeaa alkuvuoden 2020 aikana.

Kiitän jälleen lämpimästi kaupungin virkamiehiä ja luottamushenkilöitä talousarvion erinomaisesta valmistelusta kaikissa sen eri vaiheissa. Rakennetaan yhdessä, visiomme mukaisesti, Kangasalasta hyvinvoiva ja kehittyvä kesäpäivän kulttuurikaupunki. Yksinkertaisesti sanoen, vaatimattomasti paras.

Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja

2 Kangasalan Kaupunkistrategia

2.1 Kangasalan Kaupunkistrategia vuoteen 2025

Kangasalan Kaupunkistrategia 2025

Kangasalla, oksalla ylimmällä

KANGASALAN VISIO, KAUPUNKISTRATEGIA JA TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT ovat valmistuneet laajassa yhteistyössä, johon ovat osallistuneet luottamushenkilöt, kaupunkilaiset, henkilöstö ja sidosryhmät.

KANGASALAN KAUPUNKISTRATEGIA kuvaa keskeiset tavoitteet, joihin valtuuston johtamana Kangasalan päätökset perustuvat seuraavana vuosikymmenenä. Strategia tavoittelee vahvaa elinvoimaa ja hyvinvointia eri muodoissa. Mukana ja osallisia ovat kaikki.

KAUPUNKISTRATEGIA ON ELÄVÄ ASIAKIRJA ja sitä uudistetaan tarpeen mukaan. Vuosittaiset tavoitteet vahvistetaan valtuuston hyväksymässä talousarviossa ja niitä seurataan tilinpäätöksessä. Operatiivinen toteutus tapahtuu kaupunginhallituksessa ja lautakunnissa sekä kaupungin organisaation toimesta.

KANGASALAN KAUPUNGILLA ON arvokas yhteiskunnallinen palvelutehtävä. Kaupunkistrategian johdolla sitä toteutetaan joka päivä.

Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja

STRATEGISET TAVOITTEET (1-12)

1. Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
2. Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme
3. Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
4. Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
5. Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä
6. Sijainnista vetovoimaa - sujuvasti liikkuen
7. Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit
8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu
9. Tuottava, tehokas ja vaikuttava
10. Tarkoituksenmukainen ja tavoitteellinen omistaminen
11. Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia
12. Kehitämme Kangasalan imagoa

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

1 Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala

- 1.1 Palvelemme hyvällä asenteella.
- 1.2 Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta.
- 1.3 Edistämme aktiivisesti palvelujemme kilpailukykyä.
- 1.4 Kohtaamme asiakkaat silloin ja siellä, missä he liikkuvat.
- 1.5 Lisäämme ja kehitämme sähköisiä palveluita ja otamme käyttöön uusia palvelukanavia kaupunkilaisten käyttöön.
- 1.6 Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä.
- 1.7 Edistämme esteettömyyttä palveluissa, suunnittelussa ja rakentamisessa.

2 Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme

- 2.1 Huolehdimme osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä, ne ovat jokaisen tehtäviä.
- 2.2 Edistämme aktiivista toimintaa, lisäämme avustuksilla kolmannen sektorin vaikuttavuutta.
- 2.3 Kuulemme aidosti palautteen ja kehitämme toimintaa.
- 2.4 Osallistumme rohkeasti monenlaisiin hankkeisiin.
- 2.5 Osallistuva kaupunkilainen, osallistava kaupunki.

3 Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä

- 3.1 Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä.
- 3.2 Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona, retkeilyreittejä ja virkistysalueita.
- 3.3 Edistämme omaehtoisen hyvinvoinnin mahdollisuuksia.
- 3.4 Panostamme työllisyyteen kaupunkiseudun yhteisin tavoin ja omin työllisyystoimenpitein.
- 3.5 Kehitämme monipuolisesti työllisyydenhoitoa: pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys.
- 3.6 Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.
- 3.7 Toivotamme tapahtumat tervetulleiksi kaupunkiympäristöömme, julkinen tila on avoin.

4 Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta

- 4.1 Ylläpidämme kaupungin hyvää imagoa työnantajana.
- 4.2 Kehitämme johtamista ja esimiestyötä uudistuvan kaupungin rooli huomioiden.
- 4.3 Korostamme osaamisen johtamisessa asiakaspalvelua ja osaamistarpeiden ennakointia.
- 4.4 Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen.
- 4.5 Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen.
- 4.6 Emme hyväksy työpaikkakiusaamista tai häirintää missään muodossa

5 Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä

- 5.1 Haemme uusia ratkaisuja, innovaatioita ja kokeilukulttuurin kehittämistä.
- 5.2 Kasvatamme lapsia ja nuoria juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi.
- 5.3 Profiloitumme monipuolisesti 2. asteen jatko-opintojen ja työelämäyhteyksien kaupunkina.
- 5.4 Mahdollistamme oppimisen kaiken ikäisille.
- 5.5 Kasvatamme suvaitsevia, sivistyneitä ja kansainvälisiä ihmisiä.
- 5.6 Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt.

6 Sijainnista vetovoimaa - sujuvasti liikkuen

- 6.1 Hyödynnämme keskeistä sijaintia vetovoimaisella kaupunkiseudulla.
- 6.2 Haemme aktiivisesti yhteistyötä ja kumppaneita.
- 6.3 Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama.
- 6.4 Ehkäisemme ilmastomuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävästä liikkumisesta edistään.
- 6.5 Kehitämme monimuotoista ja sujuvaa liikkumista eri alueiden edellytysten mukaisesti.
- 6.6 Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa.
- 6.7 Kehitämme valtateiden 9 ja 12 kokonaisuutta yhteistyössä muiden kuntien ja valtion kanssa.
- 6.8 Toimimme aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudulla ja Helsinki-Hämeenlinna-Tampere (HHT)-kasvu-
käytävällä.

7 Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit

- 7.1 Palvelemme yrityksiä aktiivisesti, nopeasti, ennakoivasti ja kilpailukykyisesti.
- 7.2 Kehitämme yritysten toimintaympäristöä yhteistyössä kaupunkiseudun muiden toimijoiden kanssa.
- 7.3 Kolme kärkihanketta omilla toiminnallisilla profiileillaan:
 - Lamminrahka
 - Saarenmaa
 - Tarastenjärvi
- 7.4 Kehitämme elinvoimaista keskustaa.
- 7.5 Profiloitumme laadukkaan alkutuotannon, lähiruoan ja elintarviketuotannon alueena.
- 7.6 Edistämme matkailupalvelujen mahdollisuuksia.
- 7.7 Tarjoamme yrityksille toimipaikkoja ja tontteja kulloisenkin tarpeen mukaan ja nopeasti, kaavavara-
rantoa riittävästi.

8 Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

- 8.1 Kehitämme yhtä aikaa sekä kaupunkia että maaseutua.
- 8.2 Toteutamme strategista yleiskaavaa ja sen linjauksia.
- 8.3 Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa.
- 8.4 Lisäämme vapaa-ajan asuntojen pysyviä asumismahdollisuuksia edullisuusvyöhyketarkastelun mukaisesti.
- 8.5 Vahvistamme monimuotoista asumista ja yrittämistä.
- 8.6 Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä.

9 Tuottava, tehokas ja vaikuttava

- 9.1 Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella.
- 9.2 Ryhdymme heti toimeen.
- 9.3 Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme.
- 9.4 Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa.
- 9.5 Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistään.
- 9.6 Mitoitamme ja ajoitamme palvelutuotannon ja -verkon oikein
 - Kangasalan KYMPPI suunnitteluvälineenä.
- 9.7 Varaudumme investointeihin, korjauksiin ja toimintaympäristön muutoksiin.

10 Tarkoituksenmukainen ja tavoitteellinen omistaminen

- 10.1 Kaikella omistuksella on tarkoitus ja tavoite.
- 10.2 Kehitämme Kangasalaa kaupunkikonsernina kokonaisetun huomioiden.
- 10.3 Tiivistämme ja kehitämme konsernijohtoon ja kaupungin edustajien yhteistyötä eri toimielimissä ja niiden välillä.
- 10.4 Hyödynnämme oikeaa tuotantotapaa oikeaan toimintaan: tarkoituksenmukaisuus.

11 Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia

- 11.1 Hyödynnämme historiaamme ja tunnettuuttamme.
- 11.2 Vaalimme ympäristöämme: harjut, järvet ja lintuvedet ovat vahvuuksiamme.
- 11.3 Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia ja museoita.
- 11.4 Huolehdimme ympäristöstä ja sen vetovoimaisuudesta.
- 11.5 Kehitämme matkailun ja virkistysten kohdealueita (Sarsa, Kaivanto, Vehoniemi).
- 11.6 Hyödynnämme järviluontoa monipuolisesti matkailun, vapaa-ajan ja harrastamisen kohteena.

12 Kehitämme Kangasalan imagoa

- 12.1 Nostamme oksalla ylimmällä brändin vahvemmin esiin.
- 12.2 Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä.
- 12.3 Uudistamme ja määrittelemme brändiviestimme ja vahvistamme mielikuvallista vetovoimakykyämme.
- 12.4 Hyödynnämme monipuolisesti viestinnän kanavia.
- 12.5 Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia.

2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi -liikelaitoksen strategiset tavoitteet vuonna 2020

Palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhteiset strategiset tavoitteet vuonna 2020

Palvelukeskuksilla ja Kangasalan Vesi -liikelaitoksella on vuonna 2020 kaksi yhteistä strategista tavoitetta, jotka ovat:

9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava
12	Kehitämme Kangasalan imagoa

Lisäksi palvelukeskuksilla on ollut mahdollista valita itse 2-4 muuta strategista tavoitetta:

Strateginen johto

3	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
6	Sijainnista vetovoimaa - sujuvasti arkeen
10	Tarkoituksenmukainen ja tavoitteellinen omistaminen

Sosiaali- ja terveyskeskus

2	Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme
3	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä

Sivistyskeskus

1	Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
3	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
5	Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä

Tekninen keskus

4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
7	Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit
8	Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu
11	Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia

Kangasalan Vesi -liikelaitos

1	Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta

3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat

3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät

3.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talouskasvu oli selvästi odotettua hitaampaa viime vuonna. Alkuvuonna 2019 vahva vientikysyntä vauhditti kasvua, mutta yksityinen kulutus kehittyi yllättävän heikosti. Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat maltillista kasvua toiselle ja kolmannelle vuosineljännekselle. Vaatimattomia kasvunäkymiä varjostaa lisäksi maailmantalouden epävarmuus, joka kärjistyessään voi painaa haurasta kasvua entisestään. Vuoden 2018 vuositilinpäätöksen julkaisu heikensi selvästi näkemystä vuoden 2018 talouskehityksestä. Vuonna 2018 talous kasvoi ainoastaan 1,7 prosenttia edellisvuodesta, aiemmin 2,3 prosentin arvion sijaan. Heikentyneet tiedot vuodelta 2018 vaikuttavat merkittävästi vuoden 2019 kasvunäkymiin. Vuoden 2018 kasvuperintö vuodelle 2019 kutistui 0,1 prosenttiin. Nykytiedon valossa vaihtuukin todennäköiseltä, että kasvu jää 1,0 prosentin ja 1,5 prosentin välille vuonna 2019. Kansainvälisen talouden epävarmuus on edelleen suurta, joten kasvu jäänee tänä vuonna pääasiassa kotimaisen kysynnän, eli kulutuksen ja investointien varaan.

Työllisyyden kasvu on hidastunut viime kuukausina ja työttömyysaste ei ole enää pienentynyt. Työllisyysasteen trendi on kohonnut 72,6 prosenttiin ja työttömyysasteen trendi on pysynyt 6,6 prosentissa. Työllisyysodotukset ovat alkuvuonna 2019 hieman heikentyneet kaikilla toimialoilla. Vähittäiskaupassa ei enää odoteta työllisyyden kasvavan. Sen sijaan palvelualoilla yleisesti samoin kuin teollisuudessa ja rakentamisessa yritykset odottavat työllisyyden edelleen vahvistuvan, vaikka odotukset eivät olekaan enää yhtä vahvat kuin vielä viime vuonna. Avoimet työpaikat ovat lisääntyneet miltei yhtäjaksoisesti jo kolmen vuoden ajan, mutta viime kuukausina kasvu on pysähtynyt ja avoimien työpaikko-

jen määrä on jopa hieman vähentynyt. Tämä tukee käsitystä siitä, että työllisyyden kasvu todennäköisesti hidastuu edelleen. Talouskasvun hidastuminen hidastaa väistämättä myös työllisyyden kasvua ja näyttää siltä, että paras suhdanne on ohitettu ja työllisyyden kasvu olisi edelleen hidastumassa.

Suomen vaihtotase nousi lähes tasapainoon vuonna 2017, mutta heikkeni uudelleen vuonna 2018. Suomen ulkomaankauppa oli pitkään ylijäämäistä, mutta vuonna 2011 vaihtotase kääntyi alijäämäiseksi ja on pysynyt miinuksella siitä lähtien. Ennen vuotta 2011 vaihtotase oli edellisen kerran alijäämäinen vuonna 1993.

Työikäisen väestön jatkuva väheneminen, työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat ja korkea rakenteellinen työttömyys hidastavat työllisyyden kasvua ennustevuosina.

Julkisyhteisöjen alijäämä oli 0,7 prosenttia ja velka 58,9 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2018. Velan BKT-suhde on nyt alle 60 prosentin viitearvon. Julkisyhteisöjen alijäämä eli kansantalouden tilinpidon mukainen nettoluotonotto oli 1,6 miljardia euroa vuonna 2018. Julkisyhteisöjen rahoitusasema parani 0,3 miljardia euroa edellisvuodesta. Eniten koheni valtionhallinnon rahoitusasema 1,3 miljardia euroa vuoteen 2017 verrattuna, ja siihen vaikutti varsinkin verotulojen merkittävä kasvu. Valtionhallinto pysyi kuitenkin selvästi alijäämäisenä. Sen alijäämä oli 2,7 miljardia euroa vuonna 2018. Paikallishallintosektorin alijäämä eli nettoluotonotto oli 1,9 miljardia euroa vuonna 2018, mikä oli 1,5 miljardia euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Sosiaaliturvarahastot jakaantuivat työeläkelaitoksiin ja muihin sosiaaliturvarahastoihin. Sektorin ylijäämä oli 3,1 miljardia euroa vuonna 2018 eli 0,4 miljardia enemmän kuin edellisessä vuonna.

Julkisyhteisöjen bruttovelka oli 137,5 miljardia euroa vuoden 2018 lopussa. Velka kasvoi 0,3 miljardia euroa vuonna 2018. Valtionhallinnon velka väheni 1,2 miljardia euroa ja paikallishallinnon velka kasvoi 0,9 miljardia. Sosiaaliturvarahastojen velka väheni 0,6 miljardia euroa. Koko julkisyhteisöt -sektorin velka kasvoi 0,3 miljardia euroa vuonna 2018.

3.2.2 Kuntatalous syksyllä 2019

Kuntatalouden tilanne heikkeni huomattavasti viime vuonna, ja kuluva vuosi näyttää entistä synkemältä. Heikentymisen taustalla vaikuttivat toimintakulujen kasvu (3,2 %) sekä verotulojen ja valtionosuuksien muodostaman verorahoituksen pieneneminen edellisvuoden toteutuneisiin tilinpäätöstietoihin verrattuna. Etenkin näiden johdosta kuntien vuosikate heikkeni 1,2 miljardia euroa. Kuntien toimintakate oli -29,2 miljardia euroa vuonna 2018. Toimintakate heikkeni kaikkiaan 985 miljoonaa euroa eli 3,5 prosenttia edeltävän vuoden toteutuneisiin tilinpäätöksiin verrattuna. Toimintakatteen heikentymistä selittää toimintakulujen suurempi euomääräinen kasvu toimintatuottoihin verrattuna. Toimintakulut kasvoivat yhteensä 1,2 miljardia euroa eli 3,2 prosenttia. Ne olivat yhteensä 37,1 miljardia euroa. Toimintakulujen kasvuun vaikutti etenkin palvelujen ostojen kasvu 1,0 miljardilla eurolla. Henkilöstökulut kasvoivat yhteensä 134 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Toimintatuotot kasvoivat 345 miljoonaa euroa ja niitä karttui kunnille kaikkiaan 7,5 miljardia euroa, joka oli 4,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Toimintatuottojen kasvuun vaikutti erityisesti myyntituottojen sekä muiden toimintatuottojen kasvu.

Kuntien verotulot vähenivät 118 miljoonaa euroa eli 0,5 prosenttia edellisvuodesta. Verotulojen väheneminen johtuu suurelta osin tuloverojen osuuden pienentymisestä 166 miljoonalla eurolla. Kuntien osuus yhteisöverojen tuotosta väheni 23 miljoonaa euroa. Kunnat saivat kaikkiaan 45 miljoonaa euroa vähemmän valtionosuuksia, mikä merkitsi 0,5 prosentin pienentymistä kyseisessä tuloerässä.

Kuntien nettoinvestoinnit olivat yhteenlaskettuna 2,8 miljardia euroa vuonna 2018. Lisäystä edellisvuodesta oli 411 miljoonaa euroa eli 17,2 prosenttia. Kuntien lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 601 miljoonaa euroa ja oli yhteensä 16,8 miljardia euroa. Lainakanta muodostui 3,7 prosenttia suuremmaksi kuin edellisessä vuonna. Asukasta kohden kuntien lainamäärä oli 3 039 euroa.

Kuntakonsernien toimintakate oli vuoden 2018 tilinpäätösten mukaan -27,0 miljardia euroa. Toimintakate oli 2,3 miljardia euroa kuntien toimintakatetta vahvempi. Konsernien vuosikate heikkeni vuotta aiemmasta 1,2 miljardia euroa ja oli yhteensä 4,8 miljardia euroa. Vuosikate oli 2,7 miljardia euroa kuntien vuosikatetta parempi. Kuntakonsernin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 6,2 miljardia euroa, joka oli 413 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Konsernin lainakanta kasvoi 1,4 miljardia euroa vuodentakaista suuremmaksi ja oli yhteensä 36,1 miljardia euroa. Kasvu lainakannassa oli yhteensä 3,9 prosenttia vuoden 2018 aikana. Kuntakonsernin lainat asukasta kohden olivat 6 537 euroa.

Kuluvana vuonna kuntatalouden toimintamenoja lisäävät palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkkorotukset sekä lomarahaleikkauksen päättyminen. Kunta-alan sopimukset nostavat kuntatalouden palkkasummaa keskimäärin 2,4 prosenttia vuonna 2019. Toisaalta kustannusten kasvua vaimentaa vuonna 2019 tammikuussa maksetun, mutta vuodelle 2018 kirjatun, tuloksellisuuserän poistuminen, jonka vaikutus on noin 0,7 prosenttia palkkausmenoja pienentävä. Lomarahaleikkauksen päättyminen nostaa työvoimakustannuksia arviolta 1,1 prosenttia jo kuluvana vuonna ja 0,4 prosenttia vuonna 2020.

Tilastokeskuksen kuntatalouden neljännesvuositilaston mukaan toimintakатteen heikkeneminen on jatkunut kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Kuntatalouden kehitysarvion perusteella toimintamenojen kasvu jatkuu koko kehyskauden toimintatulojen kasvua ripeämpänä. Väestön ikärakenteen muutos kasvattaa kuntatalouden palvelutarvetta noin 0,5 prosenttia vuosittain. Työttömyysasteen laskiessa ja työvoimakapeikkojen lisääntyessä kansantalouden ansiotason nousun arvioidaan kohoavan vajaan 3 prosentin tuntumaan lähivuosina, minkä arvioidaan heijastuvan myös kuntatalouden menopaineena. Myös investointimenot jatkavat kasvuaan, sillä sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten ja koulujen rakentaminen jatkuu vilkkaana. Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino pysyy vuosina 2020 - 2023 mittavana. Siksi kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta on kehitysarviossa kehyskaudella 1,9 - 2,7 miljardia euroa negatiivinen ilman uusia toimenpiteitä. Samalla kuntatalouden lainakanta kasvaa kehyskaudella nopeasti. Korkotaso on laskenut historiallisen matalalle tasolle, mutta sen odotetaan nousevan pikkuhiljaa keskipitkällä aikavälillä.

Koko maata koskevan verotuloennustekehikon 8.10.2019 mukaan maksettava kunnallisveron tuotto kasvaa 6,2 prosenttia vuoden 2019 arvioon verrattuna. Kiinteistöveron tuoton arvioidaan nousevan 2,1 prosenttia ja yhteisöveron tilitykset kasvavan 4,7 prosenttia.

3.2.3 Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen vuonna 2020

Kuntatalousohjelman 2020 - 2023 mukaan valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen on vuonna 2020 nettomääräisesti 304 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvistava. Valtion talousarvioon sisältyvät toimenpiteet lisäävät kuntien menoja yhteensä 278,3 miljoonaa euroa vuodelle 2020, kun vastaavasti kunnille tulevat tulonlisäykset ovat yhteensä 528,4 miljoonaa euroa.

Vero- ja maksuperusteisiin tehtävät muutokset vaikuttavat kuntatalouteen tuloja vähentävästi. Kunnallisverotuksessa ansiotuloperusteita ehdotetaan tarkistettavaksi vuonna 2020 ansiotasoindeksin muutosta vastaavaksi. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 196 miljoonalla eurolla. Myös ansiotuloverotusta ehdotetaan kevennettäväksi 200 miljoonalla eurolla korottamalla työtulovähennystä, kunnallisverotuksen perusvähennystä sekä valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksiä. Talousarvioesitykseen liittyvien veroperustemuutosten vaikutukset kuntien verotuloihin vuonna 2020 ovat nettomääräisesti yhteensä 285 miljoonaa euroa. Hallitusohjelman mukaan kuntien verotulomenetykset kompensoidaan täysmääräisesti.

Kokonaisuutena valtionapuihin kunnille osoitetaan ensi vuoden valtion talousarvioesityksessä 11,6 miljardia euroa, mikä on 8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019. Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 8,1 miljardia euroa eli 16 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2019 varsinaisessa talousarviossa. Tämä johtuu siitä, että aiemmin kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyneet verotulomenetyk-

ten kompensatiot maksetaan jatkossa erilliseltä määrärahamomentilta, eikä niitä lueta enää valtionosuuksiksi. Mikäli veromenetysten kompensatiot otettaisiin edelleen mukaan, laskennallisten valtionosuuksien muutos olisi lähes 7 prosenttia vuoden 2019 valtionosuuksiin nähden.

Vuoden 2019 tasoon verrattuna valtionosuutta kasvattaa 265 miljoonaa euroa kilpailukyky sopimukseen liittyvän valtionosuuden leikkauksen pienentyminen. Valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistukseen liittyen valtionosuutta korotetaan 102 miljoonaa euroa ja indeksikorotus (2,4 %) lisää valtionosuutta noin 166 miljoonaa euroa. Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos lisää valtionosuutta hieman yli 18 miljoonaa euroa. Kuntien tehtävien lisäykseen liittyen valtionosuutta korotetaan 36 miljoonaa euroa.

Valtionosuusprosentti vuodelle 2020 on 25,46. Se on 0,09 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2019. Muutos johtuu uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamisesta siten, että niiden valtionosuus on 100 prosenttia sekä siitä, että peruspalvelujen valtionosuusmomentilla olevista määräaikaista lisäyksistä ja vähennyksistä on viety kolme pysyväisluonteista vähennystä valtionosuusprosenttiin. Kunnille maksettavat verotulomenetysten kompensatiot ovat yhteensä 2 252 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa merkittävimpiä menojen lisäyksiä ovat palvelurakenteen uudistamiseen ehdotettu 90 miljoonan euron määräraha. Palvelurakenneuudistus toteutetaan vaiheittain ja se pitää sisällään hoivahenkilöstön sitovan vähimmäismitoituksen (0,7) ympärivuorokautisen hoivan yksiköihin, kotihoitoon resurssien riittävyyden ja omaishoidon kehittämisen, kansallisen mielenterveysstrategian ja peruspalveluiden saatavuuden turvaamisen.

Opetus- ja kulttuuritoimessa panostetaan mm. koulupäivän yhteydessä tarjottaviin harrastusmahdollisuuksiin, työpaikkaohjaajien koulutukseen, taiteen perusopetuksen kehittämiseen ja nuorten työpajatoiminnan tukemiseen. Lisäksi parannetaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laatua ja tasa-arvoa sekä jatkuvan oppimisen edistämistä.

Hallitusohjelman mukaan subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden laajentamiseen esitetään 7,1 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja vuodesta 2021 alkaen 17 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentämiseen liittyen valtionosuutta ehdotetaan lisättäväksi 6,7 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja vuodesta 2021 alkaen 16 miljoonaa euroa vuodessa.

Julkisen talouden suunnitelman mukaisesti kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään osoitetaan 2020 alkaen siirtona peruspalvelujen valtionosuudesta 40 miljoonaa euroa eli 10 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2019.

Väestön ikärakenteen muutos on aiheuttanut ja aiheuttaa tulevaisuudessakin suuria haasteita kuntatalouteen. Väestön ikääntyessä koko maan väestöllinen huoltosuhde heikkenee lähivuosina nopeasti, eli lasten ja vanhuseläkeläisten määrä suhteessa työikäiseen väestöön kasvaa. Vaikka työvoimaan osallistumisaste on noussut vanhemmissa ikäluokissa, on väestön ikärakenteen muutos niin voimakas, että työvoiman määrän kasvu pysähtyy ja kääntyy lopulta tulevaisuudessa laskuun. Tämä heikentää talouden kasvumahdollisuuksia. Kuntatalouden kannalta huoltosuhteen heikkeneminen merkitsee sekä hoito- että hoivapalveluiden tarpeen kasvua että aiempaa heikompiä verotulojen kasvumahdollisuuksia. Kuntatalouden kannalta tilannetta hankaloittavat lisäksi erityisesti suuret alueelliset erot väestön ikärakenteessa.

3.2.4 Kangasalan kaupungin talous

Kuntataloudessa taloutta voidaan pitää tasapainossa, kun vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen tulee pääsääntöisesti kattaa myös investoinnit, jotta kuntatalous olisi kokonaisuudessaan tasapainossa. Talouden analysointi on haastavaa, koska keskeiset laskelmat, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma saattavat antaa erilaisen kuvan taloustilanteesta. Erityisesti väestöpohjaltaan kasvavissa kunnissa, kuten Kangasalla, tilanne on tämän suuntainen.

Kangasalan kaupungin tilinpäätösten tuloslaskelman osoittama tulos on vuodesta 2010 ollut positiivinen lukuun ottamatta vuosia 2012 (-1,3 milj. euroa) ja 2014 (-1,7 milj. euroa) sekä 2018 (-3,8 milj. euroa). Tilinpäätösten tulosten syntymiseen ovat vaikuttaneet merkittävästi kertaluonteiset erät, kuten käyttöomaisuuden myyntivoittotulot, kaupungin sijoitusomaisuuteen liittyvät kirjaukset sekä muut kertaluonteiset erät. Vuoden 2014 toiminnallinen tuloslaskelma osoitti 5,6 miljoonaa euroa alijäämää, kun se vuonna 2013 oli 3,6 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuonna 2018 4,5 miljoonaa euroa. Ilman kertaluonteisia tuloeria kaupungin tulo- ja menoerät ei ole riittänyt näinä vuosina kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Vuoden 2015 tilinpäätös oli 5,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja toiminnallinen tuloslaskelma osoitti ensimmäistä kertaa ylijäämää 2,3 miljoonaa euroa. Edellytykset hyvään tilinpäätökseen syntyivät kesäkuussa 2015 pidetyssä valtuuston kokouksessa, jolloin päätettiin olennaisista muutoksista Kangasalan kaupungin toimintaan ja talouteen. Päätösten vaikutukset näkyivät myös vuoden 2016 talouden kehityksessä ja tilinpäätöksessä. Vuoden 2016 tilinpäätöksen toiminnallinen tulos oli 6,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja tuloksesta voitiin muodostaa 6,8 miljoonan euron investointivaraus Lamminrahkan tuleviin investointikohteisiin. Positiivinen kehitys jatkui myös vuonna 2017, jolloin toiminnallinen tulos oli 8,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 tilinpäätöksen tuloksesta muodostettiin investointivaroja eri kohteisiin yhteensä 8,0 miljoonalla eurolla. Näin ollen tuleviin investointeihin on pystytty varautumaan yhteensä 14,8 miljoonalla eurolla.

Talouden tasapainon saavuttamiseen liittyviä päätöksiä ja toimenpiteitä ovat olleet mm. henkilöstökustannusten hallinta, vakituista henkilökuntaa vähennetään vähintään 58 vakanssilla vuosina 2015 - 2017, luokkakokojen kasvattaminen, tuntikehyksen supistaminen ja jakotuntien määrän vähentäminen, Lahdenkulman koulun lakkauttaminen, Suoraman lähikirjaston ja Kuhmalahden terveysaseman sulkeminen. Päätösten taloudellinen vaikutus jo vuoden 2015 tilinpäätöksen tulokseen oli merkittävä ja sen merkitys korostui vuoden 2016 tilinpäätöksen tuloksessa.

Vuoden 2018 tilinpäätöksen tulos painui 3,8 miljoonaa euroa negatiiviseksi ja toiminnallinen tulos oli -4,6 miljoonaa euroa. Negatiiviseen tulokseen vaikutti merkittävästi vuoden 2017 verotuksen valmistumiseen liittyen poikkeuksellisen suuri verotulojen takaisinperintä jonka seurauksena vuoden 2018 verotulot olivat 3,3 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 2017. Lisäksi toimintakulujen kasvu oli merkittävän suuri 13,7 miljoonaa euroa ja 6,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Talousarviolainoja Kangasalan kaupungilla oli vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan 48,0 miljoonaa euroa eli 1 505 euroa asukasta kohden. Lainakantaa on kyetty pienentämään vuonna 2016 noin 0,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2017 noin 8,7 miljoonaa euroa sekä vuonna 2018 noin 1,6 miljoonaa euroa.

Nyt käsillä oleva talousarvioesitys pyrkii säilyttämään edellisvuosien tilinpäätöksissä saavutetun talouden tasapainon. Talousarvioesityksessä vuosittaiset nettoinvestoinnit ovat nousseet merkittävästi edellisistä vuosista ollen 34,0 - 43,1 miljoonaa euroa. Kaupungin nettolainan tarve vuosille 2020 - 2022 kasvaa merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna. Lainakanta kasvaa suunnittelukaudella peräti 74,7 miljoonaa euroa, jos kaikki budjetoidut investointikohteet toteutuvat. Samaan aikaan suunnitelmanmukaiset poistot nousevat 17,6 miljoonaan euroon vuodelle 2022, kun ne vuoden 2018 tilinpäätöksessä olivat 11,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat yhteensä 43,8 miljoonaa euroa, vähennystä vuoden 2018 tilinpäätökseen 0,6 miljoonaa euroa ja 1,4 prosenttia. Ulkoiset toimintakulut ovat yhteensä 209,5 miljoonaa euroa, kasvua edelliseen tilinpäätökseen 9,1 miljoonaa euroa ja 4,5 prosenttia. Ulkoiset toimintakulut sisältävät henkilöstökulujen kasvua yhteensä 3,0 miljoonaa euroa kuluvaan vuoteen nähden. Muita merkittäviä kulujen lisäyksiä ovat: erikoissairaanhoidon 2,63 miljoonaa euroa, tehostettu palveluasuminen 0,9 miljoonaa euroa, Jalmarin Kodon ostopalvelut 0,4 miljoonaa euroa, avohuollon tukitoimet, lastensuojelun laitos- ja sijaishoidon 0,4 miljoonaa euroa sekä joukkoliikenne 0,21 miljoonaa euroa.

Verotulot ovat yhteensä 138,5 miljoonaa euroa, lisäystä kuluvan vuoden arvioon nähden 6,4 prosenttia ja 8,3 miljoonaa euroa. Valtionosuudet ovat 40,8 miljoonaa euroa, kasvua 12,4 prosenttia ja 4,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 talousarvion vuosikate on 13,3 miljoonaa euroa, joka kattaa 36,4 miljoonan euron investoinneista ainoastaan 36,5 prosenttia. Talousarvion tulos on 13,0 miljoonan euron poistojen jälkeen 0,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 vuosikate on 14,7 miljoonaa euroa, joka kattaa 45,4 miljoonan euron investoinneista 52,2 prosenttia. Tilikauden tulos on 15,6 miljoonan euron poistojen jälkeen -1,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 vuosikate on 16,8 miljoonaa euroa, joka kattaa 42,8 miljoonan euron investoinneista 39,1 prosenttia. Tilikaudentulos on 17,6 miljoonan euron poistojen jälkeen -0,8 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Suunnitelmakauden 2020 - 2022 yhteenlaskettu tulos on -1,5 miljoonaa euroa. Yhteenlasketut investoinnit ovat 124,6 miljoonaa euroa ja yhteenlasketut vuosikatteen 44,8 miljoonaa euroa, joten lainatarve kaikkien investointien rahoittamiseksi ja lainojen lyhentämiseksi on yhteensä 74,7 miljoonaa euroa. Talousarviovuonna 2020 lainakanta asukasta kohden on noin 2 733 euroa ja nousee siten, että taloussuunnitelmavuonna 2022 lainakanta asukasta kohden on noin 4 337 euroa.

3.2.5 Talouden ja toiminnan seuranta

Valtuustolle toimitettava talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein. Kaupunginhallitus antaa seurannasta yksityiskohtaiset ohjeet talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Merkittävimpien konserniyhtiöiden talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein.

3.2.6 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö

Vuoden 2005 talousarvion ja 2005 - 2007 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä on päätetty, että talousarviokäsittelyn yhteydessä määritellään sijoitusvaraille ns. säilyttämistaso, joka lasketaan siten, että alkuperäiseen pääomaan 12,38 miljoonaa euroa lasketaan vuoden 1996 alusta 4 prosentin korkoa korolle. Näin laskettuna sijoitusvarojen määräksi on saatu:

31.12.2016	27,70 milj. euroa	31.12.2017	28,81 milj. euroa
31.12.2018	29,96 milj. euroa	31.12.2019	30,86 milj. euroa

Vuoden 2019 alusta lukien sijoituksen pääomalle (31.12.2018) lasketaan 3 prosentin korkoa korolle. Näin laskettuna sijoitusomaisuuden määräksi 31.12.2020 määritellään 31,79 miljoonaa euroa.

Edellä mainitun lisäksi, mikäli sijoitusvarojen tuotto ylittää 31.12.2020 määritellyn tason, on mahdollista erillisellä valtuuston päätöksellä tulouttaa sijoitusvarojen tuottoa investointi- ja kehityshankkeiden rahoittamiseksi, jotka edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, Kangasalan kaupungin keskustan vetovoimaa ja elinkeinoelämän kehittämishankkeiden toteuttamista. Sijoitusomaisuutta ei käytetä kaupungin palvelutuotannon pysyvien toimintakulujen katteeksi.

Mikäli strategisten kehittämishankkeiden toteuttaminen edellyttää, voi valtuusto tehdä edellä esitetystä täydentävän erillispäätöksen sijoitusomaisuuden käytöstä.

3.3 Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio- ja suunnitelma on kaupungin toiminnan ja talouden ohjausväline. Toiminnan ohjaus tapahtuu toiminnallisten tavoitteiden sekä palvelukeskuksille osoitettujen resurssien kautta käyttötalousosassa ja investointiosassa. Talouden ohjaus puolestaan toteutuu tarkastelemalla tuloslaskelmaa ja rahoituslaskelmaa, jotka kokoavat kaikki resurssitarpeet ja niistä voidaan päätellä kunnan tulojen riittävyys koko toiminnan ylläpitämiseksi.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Talousarvion käyttötalousosassa sitovia eriä ovat palvelukeskusten ulkoiset toimintatuotot ja ulkoiset toimintakulut. Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Ylimääräisen tai budjetoimattoman tulon kertyminen ei oikeuta menojen ylittämiseen. Myöskään sisäiset laskutusyksiköt, kuten rakentamisen palvelualue ja ateria- ja siivouspalvelut, eivät saa kesken vuotta lisätä menojaan ilman valtuuston hyväksyntää.

Rahoituslaskelmassa sitovia eriä ovat pitkäaikaisten lainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys ja antolainasaamisten vähennys.

Kriisitilanteessa kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä kriisitilanteiden edellyttämiä kiireellisiä ja välttämättömiä rahoituspäätöksiä.

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Kuntastrategiasta talousarviokirjaan kirjatut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat palvelukeskuksittain valtuustoon nähden sitovia.

Sitovat määräraha-arviot TA2020

SITOVAT MÄÄRÄRAHA-ARVIOT VUODELLE 2020, ulkoiset

ml. vesilaitos

Tulot	1 000 €	Menot	1 000 €
Käyttötalousosa		Käyttötalousosa	
Toimintatuotot	43 801	Toimintakulut	-209 481
Strateginen johto	1 750	Strateginen johto	-15 717
Sosiaali- ja terveyskeskus	25 801	Sosiaali- ja terveyskeskus	-109 379
Sivistyskeskus	4 120	Sivistyskeskus	-49 843
Tekninen keskus	4 830	Tekninen keskus	-29 942
Kangasalan Vesi -liikelaitos	7 300	Kangasalan Vesi -liikelaitos	-4 600
Tuloslaskelmaosa	180 238	Tuloslaskelmaosa	-1 261
Verotulot	138 515	Korkokulut	-1 241
Valtionosuudet	40 755	Muut rahoituskulut	-20
Korkotuotot	50		
Muut rahoitustuotot	918		
Investointiosa	3 285	Investointiosa	-36 427
Strateginen johto	2 640	Strateginen johto	-2 104
Sosiaali- ja terveyspalvelut		Sosiaali- ja terveyspalvelut	-380
Sivistyspalvelut		Sivistyspalvelut	-2 493
Tekniset palvelut	645	Tekniset palvelut	-27 160
Kangasalan Vesi -liikelaitos		Kangasalan Vesi -liikelaitos	-4 290
Rahoitusosa	32 900	Rahoitusosa	-13 040
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	32 900	Pitkäaikaisten lainojen vähenny	-12 200
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
		Tulorahoituksen korjauserät	-840
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Korottomien velkojen muutos			
Kokonaistulot yhteensä	260 223	Kokonaismenot yhteensä	-260 209

3.4 Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen ja johdokuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, talousjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, laskentapäällikkö, sosiaali- ja terveyskeskuksen talousjohtaja, sivistyskeskuksen hallintopäällikkö, sekä palvelukeskusten johtajat. Lisäksi johtavia viranhaltijoita ovat palvelualueiden esimiehet sekä hallintosäännössä määrätyt toimielinten esittelijät.

KÄYTTÖTALOUS

4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain ja Vesi -liikelaitos

11.11.2019

Strateginen johto	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	5 262 026	4 662 404		4 662 404	4 716 861	89,6 %	4 716 861	4 716 861
ulkoiset	2 653 352	1 739 000		1 739 000	1 750 000	66,0	1 750 000	1 750 000
sisäiset	2 608 674	2 923 404		2 923 404	2 966 861	113,7	2 966 861	2 966 861
Toimintamenot	-15 781 918	-16 912 390		-16 912 390	-17 555 229	111,2 %	-17 628 228	-17 528 228
ulkoiset	-13 954 503	-15 084 603		-15 084 603	-15 717 000	112,6	-15 790 000	-15 690 000
sisäiset	-1 827 415	-1 827 787		-1 827 787	-1 838 228	100,6	-1 838 228	-1 838 228
Toimintakate	-10 519 892	-12 249 986		-12 249 986	-12 838 368	122,0 %	-12 911 367	-12 811 367
Poistot ja arvonalentumiset	-196 579	-1 263 000		-1 263 000	-73 021	37,1	0	0

- Ateria- ja siivouspalvelut on siirtynyt strategisesta johdosta tekniseen keskukseen 1.1.2019 alkaen. Vertailutiedot sekä talousarvioluvut on esitetty uuden organisaation mukaisesti.
- Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 97

Sosiaali- ja terveyskeskus	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	26 487 349	25 200 800		25 200 800	25 800 690	97,4 %	25 800 690	25 800 690
ulkoiset	26 487 349	25 200 800	0	25 200 800	25 800 690	97,4	25 800 690	25 800 690
Toimintamenot	-112 794 462	-111 058 693	-1 950 000	-111 058 693	-116 223 510	103,0 %	-118 387 411	-121 049 785
ulkoiset	-105 918 051	-104 082 657	-1 950 000	-104 082 657	-109 378 839	103,3	-111 542 740	-114 205 113
sisäiset	-6 876 412	-6 976 036		-6 976 036	-6 844 671	99,5	-6 844 671	-6 844 671
Toimintakate	-86 307 113	-85 857 893	-1 950 000	-85 857 893	-90 422 820	104,8 %	-92 586 721	-95 249 095
Poistot ja arvonalentumiset	-303 031	-308 983		-308 983	-354 879	117,1	-367 427	-401 483

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 99

Sivistyskeskus	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	3 459 493	4 223 390	-200 000	4 023 390	4 120 000	119,1 %	4 120 000	4 120 000
ulkoiset	3 312 809	4 223 390	-200 000	4 023 390	4 120 000	124,4 %	4 120 000	4 120 000
sisäiset	146 684					0,0 %		
Toimintamenot	-63 547 628	-64 912 920	-700 000	-64 912 920	-66 143 611	104,1 %	-67 221 600	-68 034 415
ulkoiset	-47 422 002	-48 165 441	-700 000	-48 165 441	-49 843 440	105,1	-50 921 429	-51 734 244
sisäiset	-16 125 627	-16 747 479		-16 747 479	-16 300 172	101,1	-16 300 172	-16 300 172
Toimintakate	-60 088 136	-60 689 530	-900 000	-60 889 530	-62 023 611	103,2 %	-63 101 600	-63 914 415
Poistot ja arvonalentumiset	-276 330	-289 926		-289 926	-463 340	167,7	-1 121 962	-1 345 411

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 98

Tekninen keskus	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	28 553 452	28 699 137	350 000	28 699 137	28 378 405	99,4 %	28 378 405	29 378 405
ulkoiset	4 933 144	4 630 000	350 000	4 630 000	4 830 000	97,9	4 830 000	5 830 000
sisäiset	23 620 308	24 069 137		24 069 137	23 548 405	99,7	23 548 405	23 548 405
Valmistus omaan käyttöön	0	47 000		47 000	0			
Toimintamenot	-30 086 007	-29 712 048	-830 000	-29 712 048	-31 619 305	105,1 %	-32 847 152	-33 296 976
ulkoiset	-28 401 691	-28 049 277	-830 000	-28 049 277	-29 942 000	105,4	-31 169 846	-31 619 670
sisäiset	-1 684 316	-1 662 771		-1 662 771	-1 677 305	99,6	-1 677 305	-1 677 305
Toimintakate	-1 532 555	-965 911	-480 000	-965 911	-3 240 900	211,5 %	-4 468 747	-3 918 571
Poistot ja arvonalentumiset	-8 695 819	-9 099 028		-9 099 028	-9 678 786	111,3	-11 395 481	-12 778 294

- Ateria- ja siivouspalvelut on siirtynyt strategisesta johdosta tekniseen keskukseen 1.1.2019 alkaen. Vertailutiedot sekä talousarvioluvut on esitetty uuden organisaation mukaisesti.

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 §§ 97-100

Kangasalan Kaupunki ilman liikelaitosta	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	63 762 320	62 785 731	150 000	62 585 731	63 015 956	98,8 %	63 015 956	64 015 956
ulkoiset	37 386 654	35 793 190	150 000	35 593 190	36 500 690	97,6	36 500 690	37 500 690
sisäiset	26 375 666	26 992 541		26 992 541	26 515 266	100,5	26 515 266	26 515 266
Valmistus omaan käyttöön		47 000		47 000	0			
Toimintamenot	-222 210 250	-222 596 051	-3 480 000	-222 596 051	-231 541 655	104,2 %	-236 084 391	-239 909 404
ulkoiset	-195 696 480	-195 381 978	-3 480 000	-195 381 978	-204 881 279	104,7	-209 424 015	-213 249 027
sisäiset	-26 513 769	-27 214 072		-27 214 072	-26 660 376	100,6	-26 660 376	-26 660 376
Toimintakate	-158 447 930	-159 763 320	-3 330 000	-159 963 320	-168 525 699	106,4 %	-173 068 435	-175 893 448
Poistot ja arvonalentumiset	-9 471 759	-10 960 937		-10 960 937	-10 570 026	111,6	-12 884 870	-14 525 188

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 100

Kangasalan Vesi -liikelaitos	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	7 368 178	7 482 500	100 000	7 482 500	7 627 788	103,5 %	7 827 788	8 027 788
ulkoiset	7 039 930	7 100 000	100 000	7 100 000	7 300 000	103,7	7 500 000	7 700 000
sisäiset	328 248	382 500		382 500	327 788	99,9	327 788	327 788
Toimintamenot	-4 872 177	-4 610 969	-100 000	-4 610 969	-4 782 677	98,2 %	-4 882 677	-4 982 677
ulkoiset	-4 682 032	-4 450 000	-100 000	-4 450 000	-4 600 000	98,2	-4 700 000	-4 800 000
sisäiset	-190 145	-160 968		-160 968	-182 677	96,1	-182 677	-182 677
Toimintakate	2 496 002	2 871 531	0	2 871 531	2 845 111	114,0 %	2 945 111	3 045 111
Poistot ja arvonalentumiset	-2 355 259	-2 400 000		-2 400 000	-2 450 000	104,0	-2 740 000	-3 090 000

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 §§ 97-100

KOKO KAUPUNKI ml. vesi -liikelaitos	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	71 130 498	70 268 231	250 000	70 068 231	70 643 744	99,3 %	70 843 744	72 043 744
ulkoiset	44 426 584	42 893 190	250 000	42 693 190	43 800 690	98,6	44 000 690	45 200 690
sisäiset	26 703 914	27 375 041		27 375 041	26 843 054	100,5	26 843 054	26 843 054
Valmistus omaan käyttöön		47 000		47 000	0			
Toimintamenot	-227 082 426	-227 207 019	-3 580 000	-227 207 019	-236 324 332	104,1 %	-240 967 068	-244 892 081
ulkoiset	-200 378 512	-199 831 979	-3 580 000	-199 831 979	-209 481 278	104,5	-214 124 015	-218 049 027
sisäiset	-26 703 914	-27 375 041		-27 375 041	-26 843 054	100,5	-26 843 054	-26 843 054
Toimintakate	-155 951 928	-156 891 789	-3 330 000	-157 091 789	-165 680 588	106,2 %	-170 123 325	-172 848 337
Poistot ja arvonalentumiset	-11 827 018	-13 360 937		-13 360 937	-13 020 026	110,1	-15 624 870	-17 615 188

Talousarviossa sisäiset erät eivät ole sitovia määrärahoja, vaan ne esitetään informatiivisena tietona. Taloussuunnitelmakauden sisäiset erät on laskettu nykyisen organisaation mukaisesti.

4.1 Strateginen johto

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja Oskari Auvinen

Talous

11.11.2019

Strateginen johto	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	5 262 026	4 662 404		4 662 404	4 716 861	89,6 %	4 716 861	4 716 861
ulkoiset	2 653 352	1 739 000		1 739 000	1 750 000	66,0	1 750 000	1 750 000
sisäiset	2 608 674	2 923 404		2 923 404	2 966 861	113,7	2 966 861	2 966 861
Toimintamenot	-15 781 918	-16 912 390		-16 912 390	-17 555 229	111,2 %	-17 628 228	-17 528 228
ulkoiset	-13 954 503	-15 084 603		-15 084 603	-15 717 000	112,6	-15 790 000	-15 690 000
sisäiset	-1 827 415	-1 827 787		-1 827 787	-1 838 228	100,6	-1 838 228	-1 838 228
Toimintakate	-10 519 892	-12 249 986		-12 249 986	-12 838 368	122,0 %	-12 911 367	-12 811 367
Poistot ja arvonalentumiset	-196 579	-1 263 000		-1 263 000	-73 021	37,1	0	0

Toimintaympäristö

Strateginen johto muodostuu seuraavista tehtävistä: vaalit, tarkastustoimi ja strateginen johto, kehittämispalvelut, henkilöstöpalvelut, viestintä, työllisyyspalvelut, talouspalvelut, toimistopalvelut, lakimiespalvelut, logistiikkapalvelut, liikennesuunnittelu, verotus sekä omistajaohjaus.

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille vaikuttamalla yhteiskunnalliseen kehitykseen, johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteen sovittamalla organisaation toimintaa kaupunkistrategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginhallituksen tehtäväläueita ovat mm. palvelut, talous ja maankäyttö, asunto-, elinkeino- ja maapolitiikka, edunvalvonta, kuntien välinen yhteistoiminta, sidosryhmät ja tiedottaminen, omistajapolitiikka ja omistajastrategia, konserniohjaus ja konsernivalvonta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Talouspalvelut tukee kaupungin strategista johtamista sekä palvelukeskusten toimintaa taloushallinnon sekä keskitettyjen ICT-palvelujen rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Vuodesta 2017 alkaen talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut on tuottanut KuntaPro Oy, nykyinen Sarastia Oy. Talouspalvelut tuottaa virallisen talousraportoinnin hallitukselle ja valtuustolle sekä vastaa johdon raportoinnin kehittämisestä yhteistyössä Kehittämispalvelujen kanssa.

Kehittämispalvelut koordinoi kaupungin sisäistä ja ulkoista kehittämistoimintaa sekä muun muassa kymppityöryhmän työskentelyä. Kehittämispalvelut osallistuu kaupunkitason näkökulmasta kaupungin hankkeiden ja selvitysten valmistelutyöhön.

Toimistopalvelut tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua ja asian- ja asiakirjahallinnan kokonaisuuden.

Liikennesuunnittelu- ja logistiikkapalvelut vastaa kaupungin kuljetuksista ja joukkoliikenteestä.

Lakimiespalvelut vastaa kaupungin oikeudellisista asiantuntijapalveluista sekä keskusvaalilautakunnan sihteerin ja pysäköinninvalvojan tehtävien hoitamisesta.

Viestintä välittää asukkaille ja muille sidosryhmille tietoa kaupungin toiminnasta, edistää päätöksenteon avoimuutta sekä aktivoi kaupunkilaisia osallistumaan ja vaikuttamaan kaupungin asioihin. Tapahtumien koordinointi sisältyy viestinnän tehtäviin.

Työllisyyspalvelut vastaa pitkäaikaistyöttömien ja nuorten monialaisista työllisyyttä edistävästä palvelusta. Kangasala osallistuu työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun (TYP).

Henkilöstöpalvelut johtaa, koordinoi ja kehittää organisaation henkilöstöasioita esimiestyön tukena. Kaupungin palkkaa saavan henkilöstön määrä on n. 1 955 henkilöä (1-7/2019 2019 keskiarvo). Vakituisten henkilöstön määrä on 1 669 henkilöä (7/2019 tilanne).

Vuoden 2018 aikana kaupunkikonserniin perustettiin Business Kangasala Oy vastaamaan kaupungin elinkeinopalveluista. Elinkeinopalveluilla tuetaan yritysten kehittymistä, toimintaympäristöä ja uudistumista. Houkuttelemme yrityksiä sijoittumaan kaupunkiin aktiivisella markkinoinnilla ja tonttipolitiikalla.

Painopistealueet 2020

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Valtuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa on 12 laajaa tavoitetta, jotka ovat painopistealueina lähivuodet. Eri-tyisesti esiin nousevat palvelukulttuurin edistäminen, hyvinvoinnin eri osa-alueet, elinkeinoelämän teemat uusine alueineen ja palveluineen sekä vapaa-ajan mahdollisuudet.

Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa. Investointeihin, kasvuun ja toimintaympäristön muutoksiin varaudutaan suunnittelemalla investointeja Kangasalan kymppi + 5 suunnitteluvälineen mukaisesti.

Kaupunginhallitus johtaa strategisen yleiskaavan toimeenpanoa. Kangasala osallistuu aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliseen yhteistyöhön ja tekee lisäksi tarkoituksenmukaista yhteistyötä kaikilla kaupungin raja-alueilla. Keskeisimmät yhteistyökohteet Tampereen kaupungin kanssa ovat Lamminrahka-Ojalan alue sekä Tarastenjärven ja Saarenmaan elinkeinoalueet. Kaikessa kehittämistyössä huomioidaan MAL-sopimuksen tavoitteet.

Kaupunginhallitus arvioi konsernirakenteen osalta tarkoituksenmukaisen omistamisen perusteita omistajastrategian kautta. Kaupunkistrategian mukaisesti kaikelle omistukselle on perusteet ja kehitystavoitteet. Konserniohje yhtenäistää konserniyhtiöiden ohjaamista. Konserniohjausta ja konsernin kokonaisuutta toteutetaan tiiviisti mm. siten, että konsernijohto tapaa keskeisten kaupungin omistamien yhtiöiden hallituksia ja yhteistyöryhmän toiminta on tuloksellista ja yhteistyötä lisäävää.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan voimassa olevan toimintaohjeen mukaisesti.

Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategiasta johdettu henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma. Vuoden 2020 painopisteinä ovat henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen, osaamisen johtamisen edelleen kehittäminen sekä rekrytoinnin kehittäminen. Työkykyjohtamista korostetaan edelleen sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Osana työhyvinvointitoimintaa suunnittelemme työhyvinvointia ja jaksamista tukevan hankkeen. Käynnistämme työterveysyhteistyön uuden työterveystoimijan kanssa 1.1.2020 lukien.

Elinkeinopalvelut tuottaa Business Kangasala Oy. Kaupunginhallitus hyväksyy palvelusopimuksen yhtiön kanssa. Yhtiön tehtävänä on toteuttaa syksyllä 2019 valmistuvan kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteet. Lisäksi yhtiö vastaa yhteistyöstä Business Tampereen kanssa. Business Kangasala Oy toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen kanssa. Yhtiön toimialaan tulevat myös matkailun edistäminen sekä tapahtumatalouden edistäminen. Keskeisiä kehityshankkeita ovat Saarenmaan uuden elinkeinoalueen kehittäminen, Lamminrahkan yhteyteen valmisteltavat elinkeinoalueet ja Tarastenjärven kiertotalousalueen edistäminen yhteistyössä alueen kehittäjän kanssa.

Työllisyyspalvelujen tavoitteena on työmarkkinatuen kuntaosuuden vähentäminen aktivoimalla pitkäaikaistyöttömiä. Nuorisotakuuta toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä voimavarojen puitteissa.

Viestinnällä tuetaan kaupunkistrategian toteuttamista. Kaupungin uuden brändin mukaista tunnettujen edistämistä jatketaan. Uusien elinkeinoalueiden kehittämistä ja keskustan uusia rakennushankkeita tuetaan viestinnällisesti. Vahvistamme kaupungin asemaa ja näkyvyyttä erilaisten tapahtumien järjestämisen paikkana. Tapahtumien koordinointi tapahtuu viestinnän alaisuudessa.

STRATEGISET TAVOITTEET 2020

3	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
6	Sijainnista vetovoimaa - sujuvasti arkeen
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava
10	Tarkoituksenmukainen ja tavoitteellinen omistaminen
12	Kehitämme Kangasalan imagoa

Toiminnalliset tavoitteet 2020

3.4	Varaudumme hallitusohjelmaan kirjattuun työllisyys Hankkeeseen, jossa kuntien roolia työllisyyspalvelujen järjestäjänä vahvistetaan.
3.5	Kehitämme monipuolisesti työllisyydenhoitoa: pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys sekä osa-työkykyiset
4.1	Tuemme henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista
4.2	Kehitämme osaamisen johtamista
4.3	Lisäämme työnantajanäkyvyyttä ja kehitämme rekrytointia
6.1	Edistämme tiheää joukkoliikennettä - kuuma nauhataajama
9.1	Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella
9.3	Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme
9.4	Pidämme tulot ja menot tasapainossa
9.7	Varaudumme investointeihin, korjauksiin ja toimintaympäristön muutoksiin pitkän aikavälin suunnittelulla
10.1	Kaikella omistuksella on tarkoitus ja tavoite
12.6	Lisätään uuden ilmeen mukaista näkyvyyttä (lisätavoite)

Tehokkuusmittarit	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Sairauspoissaolot (Kuntari-luku) Kuntari = Tiedolla johtamisen järjestelmä	5,49	4,9	5,2	5%	4,8%

Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Kangasalan kaupunki					
Vuosikate euroa /asukas	253	481	412	451	512
Lainakanta euroa /asukas	1 515	1 908	2 733	3 585	4 337
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	1 532 047	1 800 000	1 900 000	2 200 000	2 300 000
Henkilöstön määrä					
-voimassa oleva palvelussuhde	2 061	2 045	2 060	2 060	2 060
-Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo)	1 941	1 933	1 940	1 940	1 940
Henkilöt joilla ei sairauspoissaoloja vuoden aikana (kaikki palvelussuhteet)	45 %	46%	50%	52%	54%
Henkilötyövuodet (htv 2)**	1 878	1 880	1 885	1 885	1 885
Henkilöstökustannukset milj. euroa	85,8	87,9	90,9	93,2	95,5

**)palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä, luku Populuksesta

Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Strateginen johto					
Henkilöstö (budjetoidut vakanssit)	216*	34	35	35	35
Työllistetyt	22	27	27	27	27
Toimintakulut/asukas	812	521	544	542	535
ulkoiset nettomenot/euroa/asukas	728	465	487	486	479

*Tp 2018 sisältää ateria- ja siivouspalvelut

Asukasmäärä

Väestö 31.12.2018: 31 676

Väestö 31.12.2019: 32 000 (ennuste)

Väestö 31.12.2020: 32 256 (ennuste)

Väestö 31.12.2021: 32 514 (ennuste)

Väestö 31.12.2022: 32 774 (ennuste)

4.2. Kangasalan kaupunkikonserni

KANGASALAN KAUPUNKIKONSERNI

(Konsernin omistussuus %)

TYTÄRYHTEISÖT

Koy Oy Kangasalan Taloherttua	100,0 %
Pirkanmaan Laatusäntöinti Oy (entinen Kangasalan Kiinteistöpalvelu Oy)	100,0 %
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	100,0 %
Kangasalan Lämpö Oy	100,0 %
Kangasalan Uimahalli Oy	100,0 %
Kangasala-talo Oy	100,0 %
Koy Kangasalan Harjunsola I	100,0 %
Koy Kangasalan Harjunsola II	68,0 %
Kangasalan Parkki Oy	100,0 %
Business Kangasala Oy	100,0 %
Koy Kangasalan Säästökeskus	64,6 %
Koy Vatialan Kasarminportti	59,6 %
Koy Ellintie 1	100,0 %

OSAKKUUS- JA OMISTUSYHTEISÖT

Kangasalan Jäähalli Oy	35,3 %
Koy Nattarin Lähipalvelukeskus	24,3 %
Koy Tieliikennemuseo	48,3 %
Kuntien hankintapalvelu KuHa Oy	20,7 %
Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	41,0 %

SÄÄTIÖT

Kuhmalahden Vanhustentalosäätio	100,0 %
Vehkajärven Vanhustentalosäätio	100,0 %

KUNTAYHTYMÄT

Pirkanmaan liitto Ky	5,5 %
Pirkanmaan Sairaanhoidopiiri Ky	6,0 %
Tampereen Kaupunkiseudun Ky	8,1 %
Valkeakosken seudun koulutus Ky	0,5 %

Kiinteistö Oy Ellintie

Yhtiön purkutoimenpiteet on aloitettu. Yhtiö purkautunee 31.12.2019 mennessä.

Kuhmalahden Vanhustentalosäätio

Säätion purkutoimenpiteet on aloitettu. Säätio purkautunee 31.12.2019 mennessä.

4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2020

Yhteisö (kaupungin omistus-osuus- %)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Taloherttua 			
100,00	Yhtiö tarjoaa monipuolisia vuokra-asuntoja, asuntoja ja liiketiloja Kangasalla. Yhtiö rakentaa vuokratasoltaan kohtuuhintaisia asuntoja. Kiinteistöjä peruskorjataan, uudistetaan ja jalostetaan.	❖ Osinko omistajalle 20 000 euroa ❖ Yh-Kodeilta kaupungin saama enintään 120 000 euron osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen. Aloitetaan ikäihmisten pitkäaikaishoidon yksikön rakentamisen valmistelu yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa Sahalahdella. ❖ Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen lisääminen MAL-sopimuksen ja seudullisten tavoitteiden mukaisesti ❖ Opiskelija-asumisen lisääminen ❖ Yhtiön tulorahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut ❖ Toiminnallinen käyttöaste 95 % ❖ Vuokra-asumisen tehokas markkinointi ja sähköinen asiointi ❖ Kestävä kasvu, hiilineutraaliutta edistäen ❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	❖ Tehokas elinkaari- ja kustannushallinta osinkotavoitteen turvaamiseksi ❖ Taloherttuan saama osinko pidetään vastaavasti erillään yhtiön käyttövaroista, tarkoituksena rahoittaa näillä uusia rakennuskohteita. ❖ Päivitetään ja noudatetaan investointisuunnitelmaa asetettujen tavoitteiden pohjalta ❖ Puusepäntien hanke vastaa osaltaan tähän, kohteen rakentaminen käynnissä koko vuoden 2020 ❖ Kohteittain oikean vuokratason hakeminen ❖ Peruskorjausten rahoitus lainoittamalla ❖ Elinkaarikustannusten hallinta ❖ Yhtiö pyrkii saamaan vuonna 2019 aloitetut markkinointi- ja yleisilmetoimet valmiiksi alkuvuoden 2020 aikana ❖ Verkkosivujen päivitys, sähköisen asiointin päivitys ❖ Tehdään hankinnoissa ekologiset valinnat aina kun se on taloudellisesti mahdollista ❖ uudiskohteiden rakentamisessa suositetaan kestävän kehityksen periaatteita ja tekniikka- sekä materiaalivalintoja ❖ Laaditaan vuosittain ja julkaitaan verkkosivuilla

Yhteisö (kaupungin omistus- osuus-%)	Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy (ent. Kangasalan Kiinteistöpalvelu Oy)			
100,00	Ainutlaatuisen asiakaskokemuksen tarjoava, asiakkaan kiinteistöomaisuuden arvoa kasvattava palveluorganisaatio. Yhtiö toimii markkinaehtoisesti ja tuottaa laadukkaita palveluita tuottamalla lisäarvoa asiakkailleen (isännöinti, kiinteistön ylläpitopalvelut). Yhtiö kehittää omistaja-arvoa pitkäjänteisesti siten, että yrityksen arvo kasvaa ja omistaja saa joka vuosi kasvavan osinkotuoton yhtiöstä.	❖ Osinko omistajalle 220 000 euroa, korottuen 10-20 000 euroa vuosittain ❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistönhoito, siivous), tuottavuuden parantaminen ❖ Henkilöstötyytyväisyyden kehittäminen ❖ Kestävä kasvu, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Myynnin ja kustannusrakenteen tehostaminen ❖ Laajempien palvelukokonaisuuksien luominen ❖ Henkilöstökyselyn palautteiden läpikäyminen ja tarvittavat toimenpiteet ❖ Varhainen välittäminen ❖ Ekologisten ympäristöarvojen huomioiminen
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy			
100,00	Yhtiö tuottaa inhouse yhtiönä kaupunkikonsernille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita	❖ Osinko omistajalle 100 000 euroa ❖ Laadukkaat palvelut kaupunkikonsernille ❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistön hoito, rakennuttaminen, siivous) tuottavuuden parantaminen ❖ Henkilöstötyytyväisyyden kehittäminen	❖ Palvelusopimusten ylläpito ja syventäminen kannattavuutta unohtamatta ❖ Palveluita tuotetaan ja kehitetään asiakkaan tarpeisiin perustuen ❖ Säännöllinen palaverikäytäntö olemassa jo seurantaan, keskusteluyhteydet muutenkin hyödyt joka suuntaan ❖ Palvelut kehitetään asiakastarpeiden kautta, omien palveluiden ympärille luodaan tehokas kumppanuusverkosto, joka tukee toimintaa ❖ kehitystyössä huomioidaan mahdollisuudet omiin palveluavauksiin sekä tietysti hankintalain vaatimukset ❖ Vuotuiset henkilöstökyselyt käsitellään huolellisesti ja analysoidaan vaaranpaikat, minkä kautta toimenpiteet työterveyden raportteja lisäksi hyödynnetään

		❖ Kestävä kasvu, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Hankintoja pyritty nyt jo kohdentamaan tällä periaatteella ja jatkuu edelleen ❖ Selvitetään erilaisia ratkaisuja joilla mm. huollon liikennettä voisi toteuttaa vihreämmin
Kangasalan Lämpö Oy			
100,00	Taloudellisesti tuotettua puhdasta energiaa luontoa säästämällä tulevaisuutta ajatellen.	❖ Osinko omistajalle 280 000 euroa ❖ Lämmöntuotantotapojen monipuolistaminen ❖ Uusien innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen selvittäminen (esim. kaukokylmän mahdollisuudet) ❖ Uuden lämpölaitoksen käyttöönotto ❖ Tehokas lämmöntuotanto ❖ Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen ❖ Henkilöstötyytyväisyyden kehittäminen ❖ Kestävä kasvu, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Talouden suunnittelu ❖ Ranta-Koiviston biolämpölaitos toiminnassa ❖ Konseptiselvitys kiinteistökohtaisesta jäähdytyksestä ❖ Ranta-Koiviston biolämpölaitos toiminnassa ❖ Kaasulla tuotetun kaukolämmön hyötysuhde >87% ❖ Osallistutaan Lamminrahkan ja Ruskon alueiden energiahuollon suunnitteluun liiketaloudellisin periaattein ❖ Tehdään työtyytyväisyys kysely ❖ Ranta-Koiviston biolämpölaitos toiminnassa
Kangasala-talo Oy			
100,00	Kangasala-talo on tunnettu, monipuolinen ja houkutteleva tapahtumapaikka sinulle Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki kulttuuripalveluiden tuottamiseen enintään 260 000 euroa ❖ Kaupungin konsernituki museopalveluiden tuottamiseen enintään 250 000 euroa ❖ Kaupungin vuokratuki enintään 405 000 euroa ❖ Kangasala-talon yhteiskävijätavoite 45 000 asiakasta, josta museon tavoite 11 000 kävijää ❖ Tiivis yhteistyö keskustan kehittämisessä	❖ Toiminta sopeutetaan käytettävissä oleviin varoihin. Avustuksen osuus on noin 40 % kokonaisliiketoiminnan vaihdosta ❖ Toiminta sopeutetaan käytettävissä oleviin varoihin ❖ Vastaa maksettavia vuokria ❖ Järjestetään riittävä määrä toimintaa tavoitteen saavuttamiseksi sekä museossa kolme vaihtuvaa näyttelyä ❖ Teemme tiivistä yhteistyötä eri hankkeissa

		❖ Kangasala-talon toiminnan kehittämisessä keskitytään erityisesti museo- ja kokoustoimintaan	❖ Kokoustoiminnan keskiössä ovat koko talon täyttävät suuret tilaisuudet. Museotoimintaa harjoitetaan ammattimaisesti, valtion-osuuskriteerit täyttäen.
		❖ Henkilöstötyytyväisyyden kehittäminen	❖ Kehitetään palkkajärjestelmää
		❖ Kestävä kasvu, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Edistetään lähimatkailua, välletään kertakäyttötuotteita, kierrätetään jätteet ja suositaan lähiruokaa.
		❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	❖ Julkaistaan Oy:n nettisivuilla

Business Kangasala Oy

BUSINESS
Kangasala

100,00	Kaupungin elinkeinopolitiikan (sis. matkailun) johtaminen ja elinkeino- ja matkailuohjelman toteuttaminen hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa, painopistealueina uudet elinkeinoalueet.	❖ Toteuttaa kaupungin kanssa tehtävän palvelusopimuksen tavoitteet	❖ Yhtiö tuottaa kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut ostopalvelusopimuksen mukaisesti.
	Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa	❖ Toteuttaa elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteita kaupungille	❖ Yhtiö toteuttaa elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteita laaditun toimintasuunnitelman mukaisesti
		❖ Keskeisten uusien alueiden elinkeinoelämän (Saarenmaa, Lamminrahka, Tarastejärvi) edistäminen	❖ Lamminrahkan yritystonttien osalta yhtiö laatii viestintä- ja markkinointisuunnitelman vuodelle 2020. Yhtiö markkinoi yritys-alueita aktiivisesti. Yhtiö hankkii tonttien ennakkovarauksia. Saarenmaan osalta yhtiö osallistuu alueen suunnitteluun ja järjestää työpajoja alueen yritystonttien sisällön suunnittelemiseksi. Tarastejärvelle yhtiö ohjaa kiertotalousalueelle sopivia yrityksiä.
		❖ Tiivis yhteistyö yrittäjien ja yrittäjäyhdistysten kanssa	❖ Yhtiö toimii aktiivisesti yritysraja-pinnassa ja tuottaa kattavasti yrityksille suunnattuja tilaisuuksia ja koulutuksia. ❖ Yhtiö toteuttaa yhdessä Kangasalan Yrittäjien ja Kuhmalahden Yrittäjien kanssa alueellisia tapahtumia ja osallistuu aktiivisesti Yrittäjien hallitusten kokouksiin ja tapahtumiin.
		❖ Edistää tapahtumatalouden ja matkailun kehittymistä	❖ Yhtiö on mukana kehittämässä olemassaolevia tapahtumia ja luomassa pohjaa uusille tapahtumille. Yhtiö huolehtii siitä, että sähköiset markkinointikanavat ovat ajantasalla. Suurimmat yhteistyössä tehdyt tapahtumat

			ovat IrishFolkFestival, Kevätmarkkinat ja Kuhmalahti Pulling. ❖ Yhtiö lisää Kangasalan näkyvyyttä matkailu- ja tapahtuma-kaupunkina. Hyödynnämme sähköisiä markkinointikanavia. ❖ Yhtiö vahvistaa ja edelleen kehittää Visit Kangasala-kokonaisuutta.
		❖ Tiivis yhteistyö Business Tampereen kanssa	❖ Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä Business Tampereen kanssa. Yhteistyö mahdollistaa yrityksille suunnatut isommat hankerahotukset, kansainvälisten sijoittajien ja yritysten houkuttelun alueelle ja kattavan koulutustarjonnan Kangasalan yrityksille.
		❖ Työhyvinvoinnin ylläpito	❖ Yhtiö panostaa työhyvinvointiin ja henkilökunnan koulutuksiin.
		❖ Kestävä kasvu, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Tulevaisuudessa teollisuusalueet voivat olla ns vihreitä teollisuus-alueita ja se otetaan suunnittelussa huomioon alusta alkaen. Yhtiö edistää kestävästä kasvusta lisäämällä sähköistä viestintää.
		❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	❖ Laaditaan ja julkaistaan tilinpäätöksen jälkeen kotisivuilla.
Kangasalan Uimahalli Oy 			
100,00	Kuohu toimii virkistyskeskuksena, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saattamista. Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittämistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki enintään 780 000 euroa ❖ Talouden hoitaminen siten, että uimahallin laajennuksen omahoitosuus on mahdollisimman suuri. ❖ Asiakasmäärä 200 000	❖ Talouden hoitaminen siten, että yhtiön omahoitosuus on mahdollisimman suuri. ❖ Hallissa tehdään tarvittavat huollot ja korjaukset, jotta se pysyy hyvässä kunnossa ja arvo säilyy. ❖ Ohjatun toiminnan määrää on lisätty (huomioitu mm. uudessa uinninvalvonnan sopimuksessa) ❖ Uutta allasta on markkinoitu. ❖ Hallissa pidetään erilaisia teemapäiviä pitkin vuotta. ❖ Pysäköintitalon valmistumisen oletetaan palauttavan asiakasmäärän normaalille tasolle

			❖ Hervantaan tehdään markkinointitoimenpiteitä Hervannan uimahalliremontin hyödyntämiseksi ❖ Ohjatun toiminnan määrää lisätty ❖ Seudullinen kilpailu kuitenkin lisääntynyt
		❖ Tiivis yhteistyö hotellin kanssa	❖ Hotellitoimijalle on annettu ehdotus hotellilipun yhteydessä myytävästä uintilipusta. Neuvottelut ovat hyvällä mallilla.
		❖ Yleisesti saatavilla olevan vuosikertomuksen laatiminen	❖ Vuosikertomuksen tiivistelmä julkaistaan yhtiön kotisivuilla
		❖ Hyvä yhteistyö kaupungin vapaa-aika- ja liikuntapalveluiden kanssa	❖ Vapaa-aikapalveluiden kanssa on neuvoteltu ja heidän toiveensa uimahallin suuntaan on huomioitu
		❖ Asiakastyytyväisyyden kehittäminen	❖ Teemapäivien pitäminen erilaiset ryhmät huomioiden ❖ Asiakaspalautteen jatkuva kerääminen
		❖ Kestävä kasvu, hiilineutraaliutta edistäen	❖ Uimahallin kiinteistönhuollon kanssa etsitään keinoja sähkönkulutuksen hillitsemiseksi
Kangasalan Parkki Oy			
100,00	Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen keskustassa, joka vastaa monipuolisesti pysäköintitarpeisiin.	❖ Kangasalan kaupunki maksaa yhtiölle enintään 500 000 euroa sitä vastaan, että yhtiö luovuttaa pysäköintipaikkoja (ei velvoitepysäköintipaikkoja) kaupunkilaisten käyttöön ilmaiseksi 3 tunnin (h) ajaksi.	❖ Kaupunki ostaa pysäköintiaikaa asiakkaille sopimuksen mukaan
		❖ Pysäköintilaitoksen toiminnan käynnistäminen ja tunnetuksi tekeminen	❖ Pysäköintilaitos vakiinnuttaa asemansa laadukkaana ja houkuttelevana vaihtoehtona pysäköintiin

KOY Kangasalan Harjunsola I			
100,00	Laaditaan kehittämisvisio alueen kehittämiseksi	❖ Selvitetään alueen kehittämisvaihtoehdot yhteistyössä kaavoituksen kanssa	❖ Asuinrakennuksen hallittu alasajo aloitettu, vuokrasopimukset päättyvät 12/2019. Liiketilojen vuokrausta jatketaan toistaiseksi. ❖ Kiinteistön tarkoituksenmukainen ylläpito ja käytön turvaaminen. Kaavoitusyhteistyö omistajan tavoitteen mukaisesti.
KOY Kangasalan Harjunsola II			
66,0	Toiminta jatkuu toistaiseksi. Kiinteistön liike-/toimistotilat ovat joko omistajan tai vuokralaisen käytössä.	❖ Jatketaan alueen kaavoitusta	❖ Kiinteistön rakennus- ja ilmanvaih-totekniset korjaukset kustannuste-hokkaasti käytön turvaamiseksi. Kaavoitusyhteistyö omistajien tavoitteen mukaisesti.
KOY Kangasalan Säästökeskus			
64,60	Kiinteistön ylläpito ja kehittäminen kustannustehokkaasti	❖ Toiminnan ylläpitäminen kiinteänä osana kulttuurikorttelia	❖ Tehokas elinkaarikustannushallinta, käyttäjäperusteiset järkevät kohdeparannustyöt, turvallinen käyttö
KOY Vatialan Kasarminportti			
59,60	Kiinteistön tilat ovat omistajien ja yritystilasopimuksella olevien yrittäjien käytössä. Toiminta jatkuu ennallaan.	❖ Kiinteistön omistusratkaisu yhteistyössä nykyisen sopimuskumppanin kanssa	
		❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Yhtiölle on tehty syksyllä 2018 kuntoarvio, jonka perusteella yhtiön hallitus katsoo lähitulevaisuuden korjaus-/kunnossapitotarpeen

4.3 Sosiaali- ja terveyskeskus

Vastuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja Marika Lanne

Talous

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 97

Sosiaali- ja terveyskeskus	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	26 487 349	25 200 800		25 200 800	25 800 690	97,4 %	25 800 690	25 800 690
ulkoiset	26 487 349	25 200 800	0	25 200 800	25 800 690	97,4	25 800 690	25 800 690
Toimintamenot	-112 794 462	-111 058 693	-1 950 000	-111 058 693	-116 223 510	103,0 %	-118 387 411	-121 049 785
ulkoiset	-105 918 051	-104 082 657	-1 950 000	-104 082 657	-109 378 839	103,3	-111 542 740	-114 205 113
sisäiset	-6 876 412	-6 976 036		-6 976 036	-6 844 671	99,5	-6 844 671	-6 844 671
Toimintakate	-86 307 113	-85 857 893	-1 950 000	-85 857 893	-90 422 820	104,8 %	-92 586 721	-95 249 095
Poistot ja arvonalentumiset	-303 031	-308 983		-308 983	-354 879	117,1	-367 427	-401 483

Toimintaympäristö 2020

Sosiaali- ja terveyskeskuksen toiminta tukee ja edistää alueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista turvallisuutta ja itsenäistä selviytymistä sekä ehkäisee sairauksia, sosiaalisten ongelmien syntymistä ja poistaa haittoja, jotka rajoittavat kuntalaisten toimintamahdollisuuksia ja osallistumista.

Kangasalan kaupunki toimii vastuukuntana Kangasalan ja Pälkäneen yhteistoiminta-alueella, joka järjestää sosiaali- ja terveystalot Kangasalan kaupungin ja Pälkäneen kunnan asukkaille. Kaupungin järjestämistä vastuulle kuuluvat työterveyshuoltopalvelut tuottaa Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy. Perusterveydenhuollon yö- ja viikonloppupäivystys on Valkeakosken sairaalassa. Kehyskunnat (Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala ja Ylöjärvi) muodostavat yhteisen erikoissairaanhoidon palvelujen tilaajajenkaan.

Tampere toimii vastuukuntana ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella (Tampere, Orivesi, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Urjala ja Akaa). Tampere hoitaa myös Pirkanmaan kuntien sosiaalipäivystyksen ja lastensuojelun sijaishuoltopaikkojen hankinnan. Lisäksi sosiaali- ja potilasasiainpalvelut ostetaan Tampereen kaupungilta.

Sosiaali- ja terveyskeskus muodostuu vanhuspalveluiden, terveystaloiden sekä sosiaali- ja perhepalveluiden palvelualueista.

Vanhuspalveluihin kuuluvat kotona asumista tukevat palvelut ja pitkäaikaisen asumisen palvelut. Vanhuspalveluiden tehtävänä on auttaa iäkästä ihmistä ja hänen läheisiään käyttämään ja kehittämään ikäihmisen olemassa olevia voimavaroja niin, että hän voi asua kotona sairauksista tai alentuneesta toimintakyvystä huolimatta.

Terveystaloihin kuuluvat terveydenhuollon ammattilaisten vastaanotto toiminta, suun terveystalot, kaupunginsairaala, mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä erikoissairaanhoido. Terveystaloiden tarkoituksena on vahvistaa alueen asukkaiden valmiuksia oman terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseen sekä tuottaa terveyden- ja sairaanhoidon palveluita.

Sosiaali- ja perhepalveluiden palvelualueeseen kuuluvat sosiaalityö, perhetyö, perheneuvola sekä vammais- ja kehitysvammahuolto. Sosiaalityön keskeisenä tehtävä on ehkäistä sosiaalisia ongelmia sekä edistää ja ylläpitää alueen asukkaiden sosiaalista turvallisuutta. Sosiaalityön tavoitteena on vahvistaa asiakkaiden valmiuksia oman elämänsä hallintaan sekä edistää toimintakykyä ja mahdollisuuksia itsenäiseen elämään.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintaa ohjaavat Kangasalan kaupunkistrategia sekä hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelmaan sisältyvä sote-uudistuksen toteuttaminen voi aiheuttaa muutoksia toimintaympäristöön lähitulevaisuudessa.

Painopistealueet 2020

Asiakaspalvelun ja asiakkaiden palvelukokemuksen parantaminen on sosiaali- ja terveyskeskuksen toiminnan keskeinen painopistealue vuonna 2020. Tavoitteena on uudistaa palveluja vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Palveluja uudistetaan edelleen laajentamalla palveluvalikoimaa sekä ottamalla käyttöön sähköisiä asiointitapoja. Asiakkaan palvelukokemusta parannetaan myös viestintää selkiyttämällä, esim. sosiaalityön päätöksissä. Lisäksi lisätään systematiikkaa asiakaspalautteiden keräämisessä ja saadun palautteen käsittelemisessä. Asiakasraatia hyödynnetään palveluiden kehittämisessä ja palvelukokemuksen parantamisessa.

Terveyspalveluissa painopisteenä ovat terveys- ja hoitosuunnitelmiin perustuvat, asiakkaiden omahoitoa tukevat, yksilölliset ja vaikuttavat pitkäaikaissairaiden palvelut, joita tukee mm. Arkeen voimaa -ryhmävalmennus. Kaupunginsairaalan hoitojaksot ovat intensiivisiä ja suunnitelmallisia. Edellytyksenä potilaspaiikkojen riittävydelle on hyvin toimiva hoitoketju ja yhteistyö vanhushoitojen kanssa. Erikoissairaanhoidon lähettämistä seurataan ja lääkärin saavat henkilökohtaista palautetta lähetekäytännöistään.

Terveyspalveluissa pyritään kaventamaan laajasti väestöä tavoittavilla palveluilla, esim. äitiysneuvolassa kaikkia odottavia perheitä tuetaan terveisiin elintapoihin kuten tupakoimattomuuteen, ja suun terveydenhuolto hoitaa ja käy motivoivaa terveyskeskustelua lapsiperheiden kanssa. OmaAsemilla pystytään aikaisempaa paremmin hoitamaan mielenterveys- ja päihdeasioissa apua tarvitsevia, ja työttömien terveystarkastuksilla tavoitetaan syrjäytymisuhassa olevia. Myös sosiaali- ja perhepalveluihin lisättävällä päihdesairaanhoidon palveluilla kavennetaan terveyspalveluja.

Sosiaali- ja perhepalveluiden painopisteenä ovat lapset ja nuoret sekä lapsiperheet. Lapsiperheiden toiminnan painopistealueena on Kangasalan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaiset oikea-aikaiset, ennaltaehkäisevällä yhteistyöllä ja varhaisella tuella toteutettavat palvelut. Vuoden 2020 aikana sosiaali- ja perhepalveluissa kehitetään erityisesti yhteistyötä eri toimijoiden kesken, mm. yhteistoiminta-alueen eropalvelujen kehittämiseksi.

Työmenetelmien osalta lapsiperheiden sosiaalityössä otetaan käyttöön systeeminen lastensuojelutyö, jonka tavoitteena on lapsen ja perheen tilanteen syvällisempään ja yhteiseen ymmärtämiseen ja sitä kautta vaikuttavampaan lastensuojelutyöhön. Vuonna 2019 alkanutta ryhmätoiminnan kehittämistä jatketaan sekä aikuisten, perheiden että lasten palveluissa (erityisesti neuropsykiatrisesti oireilevien lasten kohdalla). Ryhmätoiminnalla mm. luodaan asiakaille vertaistuen kokemuksia. Edelleen sosiaalityössä varaudutaan myös sosiaalihuollon palveluiden asiakastietojen siirtymiseen Kanta -palveluun.

Vanhushoitojen painopistealue on edelleen kotiin annettavien palvelujen kehittämisessä ja uudistamisessa. Kotona asumista tuetaan asiakkaiden voimavaroja vahvistamalla tarjoten kuntouttavaa lyhytaikaishoitoa sekä kotihoidon asiakkailla kuntouttavia arviointijaksoja, joissa kartoitetaan asiakkaan kokonaistilanne ja avun tarve. Tehostetusta kotikuntoutuksesta ja arviointijaksoista hyötyvät erityisesti iäkkäät, joiden kotona selviytyminen tuottaa haasteita. Kotisairaaloiminta ja kuntouttava kotihoito tukevat ikäihmisten kotona pärjäämistä.

Ikäihmisten pitkäaikaisen asumisen palveluissa arvioidaan palvelutarvetta sekä nykytilanteen että seuraavien kymmenen vuoden kysynnän näkökulmasta. Palveluverkkoa ja palvelujen tuotantotapojen on vastattava asiakkaiden palvelujen tarpeeseen, ja ikäihmisille tuotettavien palveluiden laadun tulee olla suositusten ja Kangasalan kaupungin palvelulupausten mukaista. Yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnan laadun tulee omalta osaltaan tukea palvelun laatu- ja tavoitteiden saavuttamista. Valvonnan osalta selvitetään myös kuntien välisen yhteistyön mahdollisuuksia.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintakulut annetun kehyksen mukaan kasvavat 5,3 miljoonaa euroa talousarvion 2019 toimintakuluihin nähden. Kasvua toimintakuluissa on 5,1 %:a. Toimintatuotot ovat talousarvion 2019 tasolla. Sosiaali- ja terveyskeskuksen kehyksessä on huomioitu Pälkäneen kunnan palvelutuotannon kasvusta aiheutuva 600 000 euroa sekä toimintakuluina että yhteistoimintakorvauksina saatavina toimintatuottoina.

Vuoden 2020 talousarvioesityksessä suurimmat toimintakulujen kasvuun vaikuttavat menoerät ovat valtakunnallisen palkkaratkaisun vaikutus (-1 081 000 €), Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin tuottamien erikoissairaanhoidon menojen kasvu (-2 625 000 €) ja ikäihmisten tehostetun palveluasumisen ostopalvelut (-900 000 €). Lisäksi talousarvioesityksessä on varauduttu hoitotarvikekustannusten kasvuun (-235 000 €), ikäihmisten kotona asumista tukevien avopalveluiden parantamiseen (-400 000 €) ja kotihoidon vastuulääkärikokeiluun (-100 000 €).

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten rekrytoinnissa on monen ammattiryhmän osalta haasteita. Vuoden 2019 aikana haasteita on erityisesti esiintynyt ikäihmisten pitkäaikaisen asumisen yksiköissä. Työn houkuttelevuutta näissä yksiköissä lisätään työn kuormittavuutta vähentämällä nostamalla yksiköiden henkilöstömitoituksia nykyisestä 0,6:sta. Vuoden 2020 talousarviossa on varattu palkkamääräraha kuuden lähihoitajan lisäämiseksi (-235 000 €). Henkilöstömitoituksen nostolla on myös asiakaspalvelun laatua parantava vaikutus.

Pälkäneen kunnan kunnanhallitus on 27.6.2019 antanut lausuntonsa talousarvioesityksen 2020 valmisteluun. Lausunnossaan Pälkäneen kunnanhallitus toteaa, että talousarvioesitys on pyrittävä pitämään vuoden 2018 talousarvion kustannustasolla. Pälkäneen kunnan osuus vuodelle 2020 on 15 047 000 euroa. Pälkäneen osuus ei sisällä erikoissairaanhoidon maksuosuutta. Vuoden 2018 talousarvion summa on ollut 14 867 000 euroa ja tilinpäätöksen 2018 toteuma on ollut 15 402 000 euroa.

Vuoden 2020 talousarvion laadinnassa on huomioitu KVATES:n palkankorotukset 2,14 % sekä lääkärisopimuksen palkankorotukset 3,24 %. Lisäksi Pälkäneen lastensuojelun ostopalveluissa on huomioitu vuotta 2019 koskeva, kysynnän kasvuun perustuva 370 000 euron ylityspaine. Edellä esitetyt seikat huomioiden vuoden 2020 talousarvioesitystä ei ole voitu laatia vuoden 2018 talousarvion kustannustasolle.

Pälkäneen kunnan osalta on aikaisempina vuosina uudistettu palvelujen tuotantotapoja, joilla on ollut toimintakuluja alentavia vaikutuksia. Näistä merkittävin on ollut Harjutuulen vanhainkodin toiminnan korvaaminen edullisemmalla palvelutuotannolla. Nykyisestä palvelutuotannosta ei ole enää saavutettavissa sellaisia säästöjä, joiden avulla vuoden 2020 talousarvion toimintamenot voisivat toteutua vuoden 2018 talousarvion tasossa. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää merkittäviä uudistuksia Pälkäneen alueen palveluverkossa ja palvelujen tuotantotavoissa. Tarvittaessa Kangasalan kaupunki käynnistää erilliset neuvottelut Pälkäneen kunnan kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Vuoden 2020 talousarviota ja vuosien 2021-2022 taloussuunnitelmaa on mahdollista tarkentaa neuvottelujen lopputuloksen mukaiseksi vuoden 2020 aikana.

Osana talousarvion valmistelua on valmisteltu vastaus valtuustoaloitteeseen koskien vanhusten kotihoitoon tehtävistä merkittävistä lisäpanostuksista. Vuosina 2016-2019 Kangasalan ja Pälkäneen yhteistoiminta-alueen kotihoidon henkilöstöresurssia on vahvistettu yhteensä 16 lähihoitajalla. Kotihoidon henkilöstöresurssia on vahvistettu 640 000 eurolla. Vaikka säännöllisen kotihoidon asiakasmäärä on viime vuosina kasvanut, on kotihoidon asiakkaiden kokonaismäärä kuitenkin laskenut tilapäisen kotihoidon asiakasmäärän vähentymisestä johtuen.

Huomioiden kotihoidossa tehty kehittämistyö sekä muutokset asiakasmäärässä, kotihoidon nykyinen henkilöstöresurssi riittää vastaamaan Kangasalan ja Pälkäneen yhteistoiminta-alueen kotihoidon kysyntään. Kotihoidon palvelut on pystytty tarjoamaan kaikille siihen oikeutetuille asiakkaille alle viikon sisällä yhteydenotosta. Tästä johtuen vuoden 2020 talousarviossa ei ole tarvetta lisäpanostuksille ikäihmisten kotihoitoon, eikä kotihoitoon kohdennettavia henkilöstölisäyksiä siten sisälly sosiaali- ja terveyskeskuksen talousarvioesitykseen.

Vuosien 2021-2022 taloussuunnitelmassa on huomioitu KVATES:n palkankorotusten vaikutukset vuositason tasolla 1,5 %:n mukaan (n. 500 000 euroa/suunnitelmavuosi), ja erikoissairaanhoidon osalta on varauduttu n. 1 000 000 euron vuositaiseen kasvuun vuosina 2021 ja 2022. Lisäksi taloussuunnitelmavuonna 2021 on huomioitu vanhusten tehostetun palveluasumisen mahdollinen mitoituksen muutos 0,7 tasolle. Tämän vaikutuksen toimintakuluihin on arvioitu olevan n. 500 000 euroa.

Investointiosa 2020 - 2022

Investointeihin on vuodelle 2020 varattu 380 000 euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2021 on varattu 430 000 euroa ja taloussuunnitelmavuodelle 2022 on varattu 370 000 euroa. Investoinnit sisältävät irtaimen käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen hankintoja.

STRATEGISET TAVOITTEET 2020

2	Kuuntelemme, kokeilemme, mahdollistamme ja välitämme
3	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava
12	Kehitämme Kangasalan imagoa

Toiminnalliset tavoitteet 2020

2.3	Kuulemme aidosti palautteen ja kehitämme toimintaa
3.1	Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä (omaehtoinen hyvinvointi)
9.3	Arvioimme tuotavuuttamme ja tehokkuuttamme
12.2	Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä

Tehokkuusmittarit	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Kuntaliiton kustannusvertailu 60 isointa kuntaa ja kaupunkia, Kangasala					
Sijaluku tehokkuusjärjestyksessä (Soten nettomenot euro/asukas)	10.	10.	9.	9.	9.

Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Kangasala ja Pälkäne					
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	649	652	652	664	664
Sosiaali- ja terveystalvet, nettomenot/Kangasala/euroa/asukas	2 733	2 609	2 626	2630	2635
Sosiaali- ja terveystalvet, nettomenot/Pälkäne/euroa/asukas	3 722	3 578	3 779	3770	3770

Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Kangasala					
Sosiaali- ja terveystalvet, nettomenot/Kangasala/euroa/asukas	2 733	2 609	2 626	2630	2635
Kotona asuvia % 75 vuotta täyttäneistä 31.12.	92,9	94,5	95	95	95
Omaishoidon tuen saajia % 75-vuotta täyttäneistä vuoden aikana	5,5	4	5,5	5,0	5,0
Kotihoidon nettokustannukset: kotihoito, tehostettu kotihoito ja tukipalvelut €/asukas	170	168	170	170	170
Erikoissairaanhoidon PSHP €/asukas	1200	1200	1200	1200	1200
- Lastensuojeluilmoitusten lkm	575	530	530	515	515
- Yhteydenotot tuen tarpeen arvioimiseksi (SHL) lkm	82	58	80	90	90
- Hakemus tuen tarpeen arvioimiseksi lkm	58	55	70	85	85
Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Pälkäne					
Sosiaali- ja terveystalvet, nettomenot/Pälkäne/euroa/asukas	3 722	3 578	3 779	3770	3770
Kotona asuvia % 75 vuotta täyttäneistä 31.12.	93	92	93	92	92
Omaishoidon tuen saajia % 75-vuotta täyttäneistä vuoden aikana	4	5	5	5	5
Kotihoidon nettokustannukset: kotihoito, tehostettu kotihoito ja tukipalvelut €/asukas	280	285	280	280	280
Erikoissairaanhoidon PSHP €/asukas	1300	1300	1300	1300	1300
- Lastensuojeluilmoitusten lkm	123	120	110	105	105
- Yhteydenotot tuen tarpeen arvioimiseksi (SHL) lkm	33	50	60	60	60
- Hakemus tuen tarpeen arvioimiseksi lkm	20	15	20	20	20

Kangasala ja Pälkäne					
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	649	652	652	664	664

4.4 Sivistyskeskus

Vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kati Halonen

Talous

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 99

Sivistyskeskus	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	3 459 493	4 223 390	-200 000	4 023 390	4 120 000	119,1 %	4 120 000	4 120 000
ulkoiset	3 312 809	4 223 390	-200 000	4 023 390	4 120 000	124,4 %	4 120 000	4 120 000
sisäiset	146 684					0,0 %		
Toimintamenot	-63 547 628	-64 912 920	-700 000	-64 912 920	-66 143 611	104,1 %	-67 221 600	-68 034 415
ulkoiset	-47 422 002	-48 165 441	-700 000	-48 165 441	-49 843 440	105,1 %	-50 921 429	-51 734 244
sisäiset	-16 125 627	-16 747 479		-16 747 479	-16 300 172	101,1 %	-16 300 172	-16 300 172
Toimintakate	-60 088 136	-60 689 530	-900 000	-60 889 530	-62 023 611	103,2 %	-63 101 600	-63 914 415
Poistot ja arvonalentumiset	-276 330	-289 926		-289 926	-463 340	167,7 %	-1 121 962	-1 345 411

Toimintaympäristö 2020

Sivistyskeskuksen yhteinen päätavoite on kaupunkilaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.

Sivistyskeskus tuottaa monipuolisia varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja jatkuvasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä. Palveluilla edistetään kaupungin elinvoimaisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia, mahdollisuuksia virikkeiseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen osallistavaan toimintaan. Palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja niitä ylläpidetään sekä kehitetään yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien, toisten palvelukeskusten ja yleishallinnon kanssa.

Varhaiskasvatuksen palvelualueeseen kuuluvat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito, esiopetus, avoin varhaiskasvatustoiminta, yksityinen varhaiskasvatus, lasten hoidon tuet sekä palveluseteli. Yhteistyössä opetuspalveluiden kanssa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta Oksa-luokissa.

Opetuspalveluiden palvelualue sisältää opetustoimen järjestämän esiopetuksen, perusopetuksen, koululaisten iltapäivätoiminnan ja lukiokoulutuksen. Toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa Tampereen seudun ammat-
tiopisto Tredu, jonka isäntäkuntana toimii Tampereen kaupunki. Tredun Kangasalan toimipiste, Kangasalan lukio ja Pikkolan yläkoulu muodostavat yhdessä Roine-kampuksen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualue koostuu kirjastopalveluista, taiteen perusopetuksesta, muista kulttuuripalveluista sekä liikunta- ja nuorisopalveluista. Kulttuuripalvelut tekee tiivistä yhteistyötä Kangasala-talon kanssa. Liikuntapalvelut toimii yhteistyössä uimahalliyhtiön ja ulkoliikuntapaikkojen osalta teknisen keskuksen kanssa. Palvelualueeseen kuuluvat myös kansalaisopistopalvelut, jotka tuottaa toistaiseksi Valkeakoski-opisto.

Sivistyskeskuksen toimintaa ohjaa ensisijaisesti Kangasalan kaupunkistrategia. Muita ohjauselementtejä ovat kunkin palvelualueen keskeiset säädökset, suunnitelmat ja ohjelmat, kuten mm. varhaiskasvatussuunnitelma (valtakunnallinen ja kuntakohtainen), esiopetuksen opetussuunnitelma (valtakunnallinen ja kuntakohtainen), perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmat (valtakunnallinen ja kuntakohtainen), "Lapsesta nuoreksi ehyellä polulla" – Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksen ja opetustoimen kehittämissuunnitelma 2014 - 2020, Varhaiskasvatuksen seudullinen tiekartta vuoteen 2030, Opetuspalveluiden seudullisen kehittämisen tiekartta vuodesta 2020 alkaen, PIKI-kirjastojen toimintaohjelma 2018 - 2022, Hyvinvointikertomus, Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2017- 2020 (sisältäen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä liikunnan vision ja tavoitteet), Tampereen seutukunnan nuorisotyöohjelma 2017 - 2020 ja Kangasalan lähiliikuntapaikkaohjelma vuosille 2018 - 2030.

Painopistealueet 2020

Sivistyskeskuksen keskeisinä toiminnan painopistealueina on kaupunkilaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen sekä asiakkaiden palvelukokemusten parantaminen mm. osallisuutta lisäämällä. Kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäminen on koko kaupungin ja kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä ja työn tavoite, jota koordinoidaan ja ohjataan sivistyskeskuksen toimesta.

Valtuuston hyväksymät hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman päätavoitteet kuluvalle valtuustokaudelle ovat:

1. lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. terveyserojen kaventaminen
3. osallisuuden vahvistaminen sekä
4. turvallisuuden ja viihtyvyyden lisääminen

Nämä tavoitteet yhdessä kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa muodostavat pohjan painopistealueille ja konkreettisille toimenpiteille, joita sivistyskeskuksen palvelualueilla valtuustokauden aikana toteutetaan.

Varhaiskasvatus: Päivitetyt Kangasalan varhaiskasvatussuunnitelman sekä vuonna 2018 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain tuomien toimintakulttuurimuutosten vahvistamisella kasvatetaan lapsista juurensa tuntevia, itsetunnetta tuntevia sekä tulevaisuuteen suuntautuvia. Sekä huoltajien että lasten osallisuutta kehitetään edelleen. Digitaalisten välineiden määrää kasvatetaan varhaiskasvatuksen lapsiryhmissä ja niitä hyödynnetään sekä varhaiskasvatuksen että esiopetusryhmien pedagogisissa toiminnoissa. Tieto- ja viestintätekniikan käytön kehittäminen pedagogisessa toiminnassa on myös painopisteenä kaudella 2019 - 2020. Tätä kautta haetaan uusia ratkaisuja ja innovaatioita oppimisen kehittämiseen.

Varhaiskasvatuksen painopisteenä on muuttuvan ja uudistuvan toimintakulttuurin ja henkilöstön työhyvinvoinnin yhteensovittaminen. Uudistuvassa toimintakulttuurissa toiminnan suunnittelusta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja. Jotta suunnitteluaika pystytään toteuttamaan niin, ettei se kuormita muuta henkilöstöä, tarvitaan varhaiskasvatuksen lastenhoitajia vakituksina varahenkilöinä paikkaamaan näitä poissaoloja lapsiryhmästä. Muutokseen tarvittavat määrärahat sisältyvät palvelualueen esitettyyn vuoden 2020 talousarvioon.

Syksyllä 2019 on viidessä yksikössä aloittanut joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokat. Joustavassa esi- ja alkuopetuksessa lapset ja oppilaat toimivat aluksi 10 tuntia viikossa yhteisopetuksessa joustavin ryhmittelyin. Opetusryhmät muodostuvat esiopetusoppilaista ja ykkösluokkalaisista. Suunnitelmissa on, että lukuvuonna 2020 - 2021 oksaluokat laajennetaan kakkosluokkiin sekä niihin yksiköihin, jotka eivät ole olleet mukana pilotoimassa mallia. Joustava esi- ja alkuopetus on nousemassa myös uuden hallituksen kärkihankkeeksi.

Opetuspalvelut: Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijänä Kangasalan kouluilla tehdään pitkäjänteistä kehittämistyötä. Henkilökunta osallistuu myös aktiivisesti kehittämishankkeisiin ja koulutuksiin. Opetuspalveluiden kehittämisen painopistealueina lukuvuonna 2019 - 2020 ovat arviointiosaamisen kehittäminen ja arvioinnin monipuolistaminen, hyvinvointi (laadukas johtaminen, minä työyhteisön jäsenenä, itsensä johtaminen), pedagogisen johtamiskulttuurin kehittäminen sekä osaamisen jakaminen. Painopistealueet pitävät sisällään seuraavat strategiset tavoitteet: henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta; kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä sekä palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala.

Strategian hyvinvointitavoitteen toteuttamiseksi tarvitaan lisäresurssia oppilashuoltopalveluihin ja tämän vuoksi esitetään 2 koulukuraattorin tointa. Hyvinvointitavoitteen toteuttamiseksi tarvitaan myös 2 erityisluokanopettajan ja 2 koulunkäynninohjaajan vakanssia. Suoraman koulun oppilasmäärän ja erityisopetuksen työ määrän kasvettua tarvitaan johtamisen vahvistamiseksi apulaisrehtorin virka. Edellä mainitut toimet sisältyvät talousarvioon 1.8.2020 alkaen.

Sijaismäärärahoista on ollut Pitkäjärven koululla palkattuna 4 tuntiopettajaa ja lukiolla 1 tuntiopettaja, joiden osalta tuntimäärä on vakiintunut. Näihin perustetaan vakituiset palvelussuhteet, joihin määrärahat siirretään palvelualueen sisällä sijaismäärärahoista 1.8.2020 alkaen.

Kaupunginhallitus on päätöksellään 18.3.2019 § 78 lähettänyt valmisteltavaksi opetuspalveluiden toimintoihin liittyvän valtuustoaloitteen perusopetuksen tuntimäärän lisäämisestä. Muutokseen tarvittavat mahdolliset lisämäärärahat eivät sisälly palvelualueen esitettyyn vuoden 2020 talousarvioon.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut: Palvelualueella kirjaston ja kulttuurin toiminnallisina painopistealueina ovat lasten ja nuorten sekä ikäihmisten palvelut. Lasten- ja nuortenkirjastotyössä tavoitteena on edistää erilaisia lukutaitoja. Yhtenä painopistealueena on kirjastopalveluiden saavutettavuuden parantaminen. Kirjaston sähköisiä palveluita kehitetään edelleen yhteistyössä muiden Piki-kirjastojen kanssa.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden yhteistyötä Kangasala-talon kanssa jatketaan edelleen kehittämällä toimintaa Koh-
taamispaikkana Kangasalan Kulttuurikortteli –hankkeen annin pohjalta. Kulttuurikorttelin toimijoina ovat myös kau-
pungin nuorisopalvelut sekä Valkeakoski-opiston Kangasalan palvelupiste.

Kansalaisopisto tarjoaa eri-ikäisille kaupunkilaisille vuosittain yli 250 erilaista mahdollisuutta harrastaa ja opiskella va-
paa-ajalla. Kangasalla toimii kaupungin tukemana neljä taiteen perusopetusta antavaa oppilaitosta: Pirkanmaan
musiikkiopisto, Tampereen konservatorio, Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä ja Valkeakoski-opiston alla kuvataide-
koulu Emil. Lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamisessa tehdään yhteistyötä koulujen ja Kan-
gasala-talon kanssa. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on kartoittaa ja päivittää kaupungin taidekokoelmatiedot.

Nuorisotyössä painotetaan kaupungin hyvinvointikertomuksen mukaisesti ennakoivan työn merkitystä. Kasvatuksel-
lisuus on työtä ohjaavana tekijänä, missä tavoitteena on aktiivinen, yhteisvastuuta kantava kansalaisuus. Tavoit-
teena on ylläpitää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä edistää yhdenvertaisuutta. Nuorisotyössä nuori-
sotilatoiminnan ja liikkuvan nuorisotoiminnan ohella on kouluyhteistyöllä ja oppilashuollollisella kerhotoiminnalla li-
sääntyvä painoarvo.

Liikuntapalveluissa painottuvat liikuntaneuvonta, erityisryhmien ja ikäihmisten liikuntapalvelut, seurayhteistyö sekä
kaupungin liikuntapaikkojen käytön koordinointi. Uuden liikunnanohjaajan myötä toimintaa tullaan laajentamaan
yläkouluille, joissa erityiskohteena ovat vähän tai ei lainkaan liikuntaa harrastavissa nuorissa. Kuntalaisten aktiivisella
liikuntaneuvonnalla edistetään liikunnallista elämäntapaa ja kannustetaan liikkeelle erityisesti niitä ihmisiä, jotka liik-
kuvat terveytensä nähden liian vähän.

Kaupungin tekninen palvelukeskus vastaa ulkoliikuntapaikkojen hoidosta ja yhdessä liikuntapalveluiden kanssa nii-
den kehittämistä. Yhteistyön ja joustavan toiminnan kehittämiseen on palvelualueiden välillä tarvetta. Myös lii-
kuntapaikkojen käytön ylläpito ja valvonta sekä yhteinen tapahtumatuotanto kaipaa tehostamista. Tätä kehitys-
työtä edistää vapaa-ajan ja rakentamisen palvelualueiden yhteinen palvelukoordinaattori, joka sijoittuu vapaa-
aikapalveluihin.

Palvelukeskuksen käyttöön tulevista rakennushankkeista merkittävimpiä ovat Vatialan koulun uudisrakentaminen ja
Lamminrahkan koulun suunnittelu. Ruutanen monitoimitalon, johon tulee varhaiskasvatus, nuoris- ja vapaa-aika
sekä seurakunnan toimijoita, suunnittelu on alkanut ja rakennuksen valmistumisen tavoiteaikataulu on syyskuu 2020.
Tursolan päiväkodin palaneen rakennuksen korjaustyöt alkavat vuoden vaihteessa 2019 - 2020. Korjaustöiden val-
mistumisaikataulu on kesä 2020. Varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden palveluverkkolinjaukset laaditaan keväällä
2020 valmistuvassa päiväkotij- ja kouluverkko-suunnitelmassa. Uusi suunnitelma korvaa voimassa olevan palveluver-
kon kehittämissuunnitelman toteuttamisohjelman 2014 - 2020 koulujen ja päiväkotien osalta sekä aiemmat koulujen
ja päiväkotien palveluverkkosuunnitelmat.

Turvalliset, terveelliset, toiminnalliset ja laadukkaat oppimis- ja harrastamisympäristöt lisäävät omalta osaltaan kau-
punkilaisten hyvinvointia. Erityisesti lasten ja nuorten kasvu ympäristön tulee olla hyvinvointisuunnitelman kirjauksen
mukaan fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen.

Taloussuunnitelmavuodelle 2020 on huomioitu valmisteluvaiheessa tiedossa olevien valtakunnallisten palkkatarkai-
sujen kustannusvaikutus, mutta ei mahdollisia uuden hallitusohjelman mukaisia muutoksia palveluiden järjestämi-
seen (mm. varhaiskasvatuksen osallistumisasteen ja oppivelvollisuuden nosto).

STRATEGISET TAVOITTEET 2020

1	Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
3	Tuemme hyvinvointia ja työllisyyttä
5	Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijä
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava
12	Kehitämme Kangasalan imagoa

Toiminnalliset tavoitteet 2020

1.1	Palvelemme hyvällä asenteella
1.2	Kehitämme aktiivisesti omaa työtämme ja parannamme asiakaskokemusta
3.1	Mahdollistamme ja edistämme kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä
3.2	Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona, retkeilyreittejä ja virkistysalueita
3.6	Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi
5.1	Haemme uusia ratkaisuja, innovaatioita ja kokeilukulttuurin kehittämistä
5.2	Kasvatamme lapsia ja nuoria juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi
9.3	Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme.
12.2	Kehitämme viestintää ja markkinointia sekä lisäämme näkyvyyttä.
12.5	Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia.

Tehokkuusmittarit	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Päiväkotipaikka, nettomenot €/vuosi	9 636	9 700	9 700	9 700	9 700
Opetuspalvelut nettomenot €/oppilas	9 143	9 300	9 500	9 700	9 900
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, nettomenot €/asukas	137	143	141	141	141

Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Kunnallisessa varhaiskasvatustilastoissa olevien lasten määrä (pk+pph+avoin+ostopalvelu+ esiop. täydentävä vaka)	1 445	1442	1388	1400	1400
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä (yksit. hoid. tuki ja palveluseteli)	455	469	469	500	500
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	415	430	393	397	400
Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-9 lk	3 917	3 864	3 900	3 800	3 800
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä (ei sisällä kaksoistutkintoa)	402	416	426	436	436
Kaksoistutkintoa (ammattillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto) opiskelevien määrä	19	41	40	40	40
Kirjastopalvelut, aineistomääräraha €/asukas	5,7	6,1	6,0	6,0	5,8
Kirjastopalvelut, lainoja/asukas	18,1	18,0	17,9	17,8	17,7
Kulttuurijärjestöavustukset €/asukas	0,74	0,73	0,88	0,87	0,86
Taiteen perusopetuksessa olevien lasten ja nuorten määrä	240	245	300	300	300
Kansalaisopiston opiskelijamäärä	4600	4 600	4 800	4 800	4800
Nuorisotilatoiminnassa mukana olevien nuorten määrä	538	542	550	550	550
Kohtaamisten määrä liikkuvassa nuorisotyössä	-	1.6.2019- > 1600	4000	4000	4000
Nuorisojärjestöavustukset €/asukas	0,88	0,87	0,86	0,85	0,84
€/alle 29v asukas	2,66	2,63	2,59	2,56	2,53
Ikäihmisten- ja erityisryhmien liikunta, ryhmät/osallistujamäärä	18/370	20/380	21/400	24/450	26/480
Liikuntaneuvonnan asiakkuudet/käyntikerrat	29/70	35/80	40/95	50/120	50/120
Liikuntaseura-avustukset €/asukas	3,79	4,74	4,70	4,66	4,63
Henkilöstön määrä (vakituiset vakanssit)	736	746	750	750	
Sivistyskeskuksen nettokustannukset/euroa/asukas	1 897	1 903	1 918	1 936	1 946

4.5 Tekninen keskus

Vastuhenkilö: elinympäristöjohtaja Sirkku Malviala

Talous

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 98

Tekninen keskus	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	28 553 452	28 699 137	350 000	28 699 137	28 378 405	99,4 %	28 378 405	29 378 405
ulkoiset	4 933 144	4 630 000	350 000	4 630 000	4 830 000	97,9	4 830 000	5 830 000
sisäiset	23 620 308	24 069 137		24 069 137	23 548 405	99,7	23 548 405	23 548 405
Valmistus omaan käyttöön	0	47 000		47 000	0			
Toimintamenot	-30 086 007	-29 712 048	-830 000	-29 712 048	-31 619 305	105,1 %	-32 847 152	-33 296 976
ulkoiset	-28 401 691	-28 049 277	-830 000	-28 049 277	-29 942 000	105,4	-31 169 846	-31 619 670
sisäiset	-1 684 316	-1 662 771		-1 662 771	-1 677 305	99,6	-1 677 305	-1 677 305
Toimintakate	-1 532 555	-965 911	-480 000	-965 911	-3 240 900	211,5 %	-4 468 747	-3 918 571
Poistot ja arvonalentumiset	-8 695 819	-9 099 028		-9 099 028	-9 678 786	111,3	-11 395 481	-12 778 294

Ateriat- ja siivouspalvelut on siirtynyt strategisesta johdosta tekniseen keskukseseen 1.1.2019 alkaen. Vertailutiedot sekä talousarvioluvut on esitetty uuden organisaation mukaisesti.

Toimintaympäristö 2020

Tekninen keskus kehittää ja vahvistaa kaupungin elinympäristöä, elinvoimaa ja vetovoimaa edistämällä kaupunkilaisten hyvinvointia. Se vastaa kaupungin maankäytöstä, kaduista ja yleisistä alueista, rakennuksista, vesihuollosta, viiranomaispalveluista sekä ateriat- ja siivouspalveluista.

Teknisen keskuksen palvelualueet ovat ateriat- ja siivouspalvelut, maankäyttö, rakentaminen, ympäristö- ja rakennusvalvonta sekä Kangasalan Vesi -liikelaitos.

Ateriat- ja siivouspalvelut tuottaa palvelua kaupungin varhaiskasvatukselle, kouluille, sosiaali- ja terveyspalveluiden laitoksiin sekä lisäksi siivouspalveluita virastoihin ja kaupungin muihin kohteisiin. Ateriat- ja siivouspalvelut ostaa kotitateriat kotihoidon tarpeisiin, sekä ateriat- ja/tai siivouspalveluita mm. Apilan Rekolaan, Konsta-kirjastoautoon ja Kontulan juhlataloon.

Maankäytön palvelualue vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, yhdyskuntarakenteen muotoutumisesta, maaomaisuuden hoidosta, paikkatietorekisterin ja kartaston ylläpitoon liittyvistä tehtävistä ja valtion lainoittamaan asuntotuotantoon liittyvistä tehtävistä. Moniarvoisen elinympäristön säilyttämiseksi ja rakentamiseksi kaavoitus laatii mm. yleis- ja asemakaavoja, korttelisuunnitelmia ja maisemanhoitosuunnitelmia.

Rakentamisen palvelualue vastaa kaupungin peruspalvelukiinteistöistä, kaduista ja muista yleisistä alueista. Palvelualueen vastuulla on rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen ja rakentaminen. Palvelualueen tehtäviin kuuluu rakennusten, katujen, viheralueiden, uima- ja venerantojen, erilaisten kenttien ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Lisäksi palvelualue suunnittelee ja rakentaa vesi- ja viemärijohtoja ja laitteita Kangasalan Vesi -liikelaitokselle.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue sisältää ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan ja pysäköinninvalvonnan. Palvelualueella hoidetaan mm. ympäristönsuojelulain, maa-aineslain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä pysäköinninvalvonnan viranomaistehtäviä. Tehtävistä keskeisimpiä ovat ympäristö-, maa-aines-, rakennus-, toimenpide-, maisematyö-, maastoliikenneluvat, rakentamisen poikkeusluvut, suunnittelutarveratkaisut, melu- ja tärinäilmoitukset, vesihuoltolain mukaiset vapautukset, pysäköintivirhemaksut, viranomaislausunnot, erilaiset valvontatehtävät ja ympäristön tilan seuranta.

Teknisen keskuksen tavoitteet perustuvat kaupunkistrategiaan ja MAL-sopimukseen. Muita tavoitteita ohjaavia strategioita ja ohjelmia ovat kaupunkiseudun rakennesuunnitelma, asuntopolitiikka, liikennejärjestelmäsuunnitelma ja ilmastostrategia.

Painopistealueet 2020

Tekninen keskus pyrkii osaltaan vakauttamaan kuntataloutta erityisesti tiivistämällä yhdyskuntarakennetta ja harjoittamalla aktiivista maapolitiikkaa. Tätä tukevat käynnissä olevat kaupunkiseudun suunnitelmat, kuntien ja valtion välinen aiesopimus sekä kaupungin oma maankäytön toteuttamishjelma (Kymppi+5 -ohjelma).

Asukkaiden hyvinvointia ja arjen helppoutta edistetään tukemalla taajamien lähipalveluita ja kestävästä liikkumisesta. Kangasalan kaupunki on mukana Pirkanmaan Lähijunapilotissa ja osallistuu Tampereen kaupunkiseudun kanssa raitiotien yleissuunnitelman laatimiseen Lamminrahkan ja Saarenmaan alueille.

Asumisen monimuotoisuutta lisätään ja maankäyttöä tehostetaan erityisesti palveluiden ja joukkoliikenteen lähellä. Rakennetun ympäristön laatuun panostetaan. Palveluja ja tuotteita kehitetään ja tehostetaan asiakaslähtöisesti yhteistyössä kaupunkilaisten ja muiden sidosryhmien kanssa.

Verkostojen ja kiinteän omaisuuden suunnitelmallinen kunnosta huolehtiminen on kuntatalouden näkökulmasta tärkeää. Rakennusten sisäilmaongelmia pyritään ehkäisemään. Taloustilanteen vuoksi resurssit keskitetään vaikutuksiltaan merkittävimpiin tehtäviin. Erilaisia hankkeita pyritään toteuttamaan kaupungin ja yksityisten välisten yhteistoimintamuotojen avulla, jolloin kunnan omia investointeja voidaan vähentää.

Kaupungin työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiseen tähtääviä toimenpiteitä tehostetaan. Matkailun edellytysten parantaminen edellyttää kunnan määrätietoista toimia ja palvelukeskusten yhteistyötä sekä suunnittelussa että toteutuksessa.

Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien tuotanto- ja toimintatapamuutosten toteuttamista jatketaan, samoin palvelujen digitalisaatiota. Päätöksenteossa huomioidaan hankkeiden ekologisuus ja energiatehokkuus.

Henkilöstön osaamiseen, jaksamiseen ja hyvinvointiin kiinnitetään tehostetusti huomiota ja asiakaspalvelutaitoja parannetaan entisestään.

Palvelualueet osallistuvat aktiivisesti seutuyhteistyöhön.

Kaupunginhallitus on päätöksellään 18.3.2019 § 82 lähettänyt valmisteltavaksi rakentamisen palvelualueiden toimintoihin liittyvän valtuustoaloitteen uuden koulun rakentamisesta keskustan alueelle. Uusien koulujen tarve, mitoitus ja sijainnit tulevat ratkaistavaksi parhaillaan työn alla olevan päiväkotijoukon ja kouluverkko selvityksen päivitettyihin tietoihin perustuen. Selvityksen tulokset ohjaavat tulevien vuosien investointiohjelmia.

STRATEGISET TAVOITTEET 2020

4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
7	Erinomaiset ja kilpailukykyiset elinkeinoelämän alueet, palvelut ja profiilit
8	Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maseutu
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava
11	Arvostamme historiaamme, ympäristöämme ja vapaa-ajanmahdollisuuksia
12	Kehitämme Kangasalan imagoa

Toiminnalliset tavoitteet 2020

4.4	Panostamme työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen
7.3	Kolme kärkihanketta omilla toiminnallisilla profiileillaan: • Lamminrahka • Saarenmaa • Tarastenjärvi
7.4	Kehitämme elinvoimaista keskustaa
7.7	Tarjoamme yrityksille toimipaikkoja ja tontteja kulloisenkin tarpeen mukaan ja nopeasti, kaavarantoa riittävästi.
8.3	Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa
8.6	Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä
9.3	Arvioimme tuottavuuttamme ja tehokkuuttamme
9.5	Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
11.2	Vaalimme ympäristöämme: harjut, järvet ja lintuvedet ovat vahvuuksiamme
12.5	Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

Tehokkuusmittarit	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Katujen hoito €/m ²	0,42	0,42	0,42	0,43	0,43
Rakennusten energiankulutus kWh/m ³	62,5	63,0	62,0	61,0	60,0
Aterian keskimääräinen hinta	2,79	2,76	2,85	2,85	2,85

Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Maanhankinta, ha	40	40	40	40	40
Tonttien luovutus, kpl	30	30	30	40	40
Valmistuneita asuntoja, kpl	286	210	200	220	230
Asemakaavavarananto, AK, vuosi (yht/kaupunki)	13,2/1,9	20,0 / 16,0	37 / 22,8	36 / 22	18,5 / 11
Asemakaavavarananto, AR, vuosi (yht/kaupunki)	13,2/1,9	21,0 / 16,0	25,4 / 16,3	25,0 / 16,0	13,3 / 8,3
Asemakaavavarananto, AO, vuosi (yht/kaupunki)	4,9/0,8	16,0 / 12,0	9,9 / 3,7	10,0 / 4,0	5,5 / 2,3
Liikenneväylät, km	235	236	239	241	242
Puistot, ha	53	55	61	63	63
Leikkikentät, uima- ja venerannat, ulkoliikuntapaikat, kpl	102	102	103	104	104
Kaupungin omistamat luonnonsuojelu- ja Natura-alueet	9	13	13	13	14
Tuotetut ateriamäärät	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
Siivottavat neliöt	104 603	105 000	105 000	112 000	112 000
Henkilöstön määrä	300	301	304	304	304
Nettomenot, €/asukas	741	730	779	810	793

TUOSLASKELMA

5 Tuloslaskelma

14.11.2019

Tuloslaskelma, ulkoiset erät	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TS2021	TS2022	TA2020/ TP2018-%
TOIMINTATUOTOT	44 426 584	42 893 190	250 000	43 143 190	43 800 690	44 000 690	45 200 690	98,6
Myyntituotot	26 570 934	25 923 880	200 000	26 123 880	26 478 790	26 678 790	26 878 790	99,7
Maksutuotot	11 109 660	11 768 860	-200 000	11 568 860	11 649 760	11 649 760	11 649 760	104,9
Tuet ja avustukset	1 244 051	1 440 150	0	1 440 150	1 570 440	1 570 440	1 570 440	126,2
Muut toimintatuotot	5 501 939	3 760 300	250 000	4 010 300	4 101 700	4 101 700	5 101 700	74,6
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	47 000	0	47 000	0	0	0	0,0
TOIMINTAKULUT	-200 378 512	-199 831 979	-3 580 000	-203 411 979	-209 481 278	-214 124 015	-218 049 027	104,5
Henkilöstökulut	-85 839 343	-87 919 518	-300 000	-88 219 518	-90 919 484	-93 200 441	-95 525 791	105,9
Palvelujen ostot	-85 317 388	-83 452 754	-2 490 000	-85 942 754	-89 424 269	-91 243 378	-92 669 341	104,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 623 453	-11 187 060	-220 000	-11 407 060	-11 657 405	-11 977 875	-12 030 575	100,3
Avustukset	-12 230 638	-13 052 500	0	-13 052 500	-12 413 800	-12 413 800	-12 413 800	101,5
Muut toimintakulut	-5 367 691	-4 220 146	-570 000	-4 790 146	-5 066 320	-5 288 520	-5 409 520	94,4
TOIMINTAKATE	-155 951 928	-156 891 789	-3 330 000	-160 221 789	-165 680 588	-170 123 325	-172 848 337	106,2
VEROTULOT	125 371 165	136 500 000	-1 800 000	134 700 000	138 515 000	143 443 000	147 603 000	110,5
VALTIONOSUUDET	37 443 702	36 470 000	-200 000	36 270 000	40 755 000	41 715 000	42 694 000	108,8
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	1 141 902	-468 400	0	-468 400	-293 400	-359 400	-661 400	-25,7
Korkotuotot	73 724	2 000	0	2 000	50 000	50 000	50 000	67,8
Muut rahoitustuotot	4 384 703	831 600	0	831 600	917 600	917 600	917 600	20,9
Korkokulut	-868 778	-1 097 000	0	-1 097 000	-1 241 000	-1 307 000	-1 609 000	142,8
Muut rahoituskulut	-2 447 747	-205 000	0	-205 000	-20 000	-20 000	-20 000	0,8
VUOSIKATE	8 004 841	15 609 811	-5 330 000	10 279 811	13 296 012	14 675 275	16 787 263	166,1
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 827 018	-13 360 937	0	-13 360 937	-13 020 026	-15 624 870	-17 615 188	110,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 710 018	-12 160 937	0	-12 160 937	-13 020 026	-15 624 870	-17 615 188	111,2
Arvonalentumiset	-117 000	-1 200 000	0	-1 200 000	0	0	0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	-3 822 177	2 248 874	-5 330 000	-3 081 126	275 986	-949 595	-827 925	-7,2
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	2 207 175	0	0	0	53 333	728 222	1 671 133	2,4
Poistoeron muutos	7 175	0	0	0	53 333	728 222	1 671 133	743,3
Varausten muutos	2 200 000	0	0	0	0	0	0	0,0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 615 002	2 248 874	-5 330 000	-3 081 126	329 319	-221 373	843 208	-20,4

Sisältää valtuuston 11.11.2019 §§ 97-100 hyväksymät TA2019 -muutokset

Tuloslaskelma on kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu tehtäväkohtaisissa käyttötalouksissa ja tulosbudjeteissa. Tuloslaskelman sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -menot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot.

Tuloslaskelmassa toimintatuottojen arviot palvelukeskuksittain perustuvat palvelualueilla tehtyyn arviointiin.

Verotuloarviot perustuvat valtakunnalliseen arvioon eri verolajien kehityksestä. Tästä arviosta on laadittu kuntakohtaiset veroennustekehikot ja arviossa on käytetty viimeisintä syyskuussa julkaistua arviota. Kunnallisveron tuottoarvio perustuu 21,0 kunnallisveroprosentin tuottoarvioon.

Valtionosuuksien arvioinnissa on käytetty kuntakohtaista arviota vuodelle 2020 ja vuodet 2021 ja 2022 on johdettu toimintakulujen kasvun suhteesta lisättynä 2020 valtionosuusarvioon.

Poistot tuloslaskelmaan on laskettu käyttöomaisuusohjeen mukaisesti. Poistot tulevat nousemaan tulevina vuosina merkittävästi isojen investointien seurauksena.

Verotulot

Kiinteistövero- prosentit	Vaihteluvälit (kiinteistöverol.)	Kangasala TP 2018	Kangasala TA 2019	Kangasala TAE 2020	Kangasala TS 2021	Kangasala TS 2022
Yleinen	1,03-2,00	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
Vakituiset asuinrakennukset	0,41-0,90	0,43	0,43	0,43	0,43	0,43
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset *	0,93-1,80	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
Yleishyödylliset yhteisöt	alaraja 0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Voimalaitokset	0,60-2,285	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty
Rakentamattomat asuinpaikat	2,00-6,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,0
* Vaihteluväli 0,93-1,80 mutta enintään 1,00 vakituksia asuinrakennuksia suurempi						

Yhteenveto verotuloista 1 000 €	TP 2018	Alku- peräinen TA 2019	TA- muutos	MTA 2019	TAE 2020	TS 2021	TS 2022
Verolaji							
Kunnallis- vero *	114 129	125 050	-4 900	120 150	127 645	131 300	135 200
Muutos%	-2,9	9,6		5,3	6,2	2,9	3,0
Kiinteistö- vero	7 148	7 150		7 150	7 250	7 350	7 450
Muutos%	1,0	0,0		0,0	1,4	1,4	1,4
Yhteisö- veron tuotto	4 094	4 300		4 300	4 465	4 793	4 953
Muutos%	0,0	5,0		5,0	3,8	7,3	3,3

Suunnitelmapoistot

Poistot on laskettu kaupungin käyttöomaisuusohjeen mukaisesti. Poistot näkyvät palvelukeskusten menoissa seuraavasti:

- poistot vesijohto- ja jätevesiverkosta näkyvät yhdyskuntatekniikan palveluprosessissa poistoina sekä vesilaitoksen liiketoimintaprosessissa
- poistot rakennuksista näkyvät rakennuttamisen palvelualueella poistoina ja sisältyvät palvelukeskusta perittävään sisäiseen vuokraan
- poistot kalustosta näkyvät kullakin palvelualueella

INVESTOINNIT

6 Investoinnit palvelukeskuksittain

Investointiosassa esitetään määrärahat käyttöomaisuuden hankintaan. Käyttöomaisuus aktivoi-
daan taseeseen ja poistetaan tuloslaskelman kautta vuosikuluina. Käyttöomaisuuden hallinnassa
noudatetaan valtuuston hyväksymää käyttöomaisuusohjetta. Investointiosan määrärahat vara-
taan käytön mukaisina.

Käyttöomaisuusinvestoinnit esitetään seuraavassa palvelukeskuksittain, euroa

Strateginen johto	TP2018	Alkuperäinen TA 2019	Ta- muutokset 2019	MT2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Tuotot	1 548 440	0	0	0	1 800 000	400 000	400 000
Kulut	-4 106 265	-2 305 975	0	-2 305 975	-2 104 000	-1 300 000	-1 300 000
Netto	-2 557 825	-2 305 975	0	-2 305 975	-304 000	-900 000	-900 000

Sote					TAE2020	TS2021	TS2022
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-230 048	-268 000	0	-268 000	-380 000	-430 000	-370 000
Netto	-230 048	-268 000	0	-268 000	-380 000	-430 000	-370 000

Sivistyskeskus					TAE2020	TS2021	TS2022
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-95 736	-662 200	0	-662 200	-2 493 000	-922 500	-112 000
Netto	-95 736	-662 200	0	-662 200	-2 493 000	-922 500	-112 000

Tekninen keskus					TAE2020	TS2021	TS2022
Tuotot	55 166	0	0	0	645 000	1 855 000	0
Kulut	-14 676 063	-21 460 000	0	-21 460 000	-27 160 000	-37 832 000	-34 580 000
Netto	-14 620 897	-21 460 000	0	-21 460 000	-26 515 000	-35 977 000	-34 580 000

Kaupunki, ilman vesi -II					TAE2020	TS2021	TS2022
Tuotot	1 603 606	0	0	0	2 445 000	2 255 000	400 000
Kulut	-19 108 112	-24 696 175	0	-24 696 175	-32 137 000	-40 484 500	-36 362 000
Netto	-17 504 506	-24 696 175	0	-24 696 175	-29 692 000	-38 229 500	-35 962 000

Kangasalan Vesi-II					TAE2020	TS2021	TS2022
Tuotot	0	0	0	0			
Kulut	-2 069 217	-2 895 000	0	-2 895 000	-4 290 000	-5 115 000	-6 670 000
Netto	-2 069 217	-2 895 000	0	-2 895 000	-4 290 000	-5 115 000	-6 670 000

KOKO KAUPUNKI, ml. vesi -II					TAE2020	TS2021	TS2022
Tuotot	1 603 606	0	0	0	2 445 000	2 255 000	400 000
Kulut	-21 177 329	-27 591 175	0	-27 591 175	-36 427 000	-45 599 500	-43 032 000
Netto	-19 573 723	-27 591 175	0	-27 591 175	-33 982 000	-43 344 500	-42 632 000

RAHOITUSLASKELMA

7 Rahoituslaskelma

14.11.2019

	TP2018	TA 2019	TA Muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TS2021	TS2022
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	8 004 841	15 609 811	-5 330 000	10 279 811	13 296 012	14 675 275	16 787 263
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 631 407	-688 700	0	-688 700	-840 000	-840 000	-840 000
	6 373 434	14 921 111	-5 330 000	9 591 111	12 456 012	13 835 275	15 947 263
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-21 177 328	-27 591 175	0	-27 591 175	-36 427 000	-45 599 500	-43 032 000
Rahoitusosuudet investointeihin	20 000	0	0	0	645 000	1 855 000	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 042 241	688 700	0	688 700	2 640 000	1 240 000	1 240 000
	-19 115 087	-26 902 475	0	-26 902 475	-33 142 000	-42 504 500	-41 792 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 741 653	-11 981 364	-5 330 000	-17 311 364	-20 685 988	-28 669 225	-25 844 737
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainauksen lisäykset	0	0	0	0	0	0	0
Antolainauksen vähennykset	10 200	0	0	0	0	0	0
	10 200	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000	20 960 000	0	20 960 000	32 900 000	42 850 000	43 450 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 599 598	-9 534 000	0	-9 534 000	-12 200 000	-14 200 000	-17 600 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
	-5 599 598	11 426 000	0	11 426 000	20 700 000	28 650 000	25 850 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	110 526	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-1 829 345	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	9 698 793	600 000	0	600 000	0	0	0
	7 979 974	600 000	0	600 000	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	2 390 576	12 026 000	0	12 026 000	20 700 000	28 650 000	25 850 000
Rahavarojen muutos	-10 351 077	44 636	-5 330 000	-5 285 364	14 012	-19 225	5 263
Rahavarojen muutos							
Rahavarat 31.12.	32 731 189	0	0	0	0	0	0
Rahavarat 1.1.	43 082 266	0	0	0	0	0	0
	-10 351 077	0	0	0	0	0	0

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen. Talousarvion rahoitusosa esitetään rahoituslaskelmakaavan muodossa. Se on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan toiminnan ja investointien rahavirtaa. Tässä nähdään, miten vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Talousarvion rahoitusosa päättyy riviin "Rahavarojen muutos". Laskelman ulkopuolelle on tällöin jätetty talousarviovuoden ja suunnitelmakauden aikana tapahtuvat toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden ja saamisten muutokset sekä korottomien velkojen muutokset. Näiden erien muutosten arvioimista ei voida edellyttää talousarviossa. Tiedossa olevat, merkittävät maksuvalmiuden muutokset suunnitelmakaudella, esimerkiksi pitkäaikaisten saamisten muutokset (valtionosuussaatavien, kauppahintasaamisten tai lainasaamisten muutokset) voidaan merkitä omaksi rivikseen rahoitusosaan tai perusteluteksteihin.

LIITTEET

**KONSERNIYHTIÖILLE JA YHTEIS-
TOIMINTATAHOILLE MYÖNNETTÄ-
VÄT KONSERNITUET JA AVUSTUK-
SET VUONNA 2020**

8. LIITTEET

8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset

Konsernituen ja avustuksen kohde, euroa	TP 2018	TA2019	TAE 2020
STRATEGINEN JOHTO			
Kangasalan Uimahalli Oy, Konsernituki Kaupungin osuus uimahallin rakentamisen rahoituksen (korko + lainanlyhennys) kustannuksista (konsernituki maksetaan korko- ja lainanlyhennyslaskua vastaan)	481 645	482 000	479 000
Toiminta-avustus uimahallin toimintaan	243 000	enint. 245 000	301 000
Kangasala-talo Oy - vuokratuki	601 226	enint. 405 000	enint. 405 000
Kangasalan Parkki Oy - avustus pysäköintitoiminnan aloittamiseen		enint. 500 000	-
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo -Mobilia III –hankkeen toteuttamiseksi rahoituskuluavustus laina-ajalle 2009-2023, n. 18 000 €/vuosi	18 000	18 000	18 000
-Mobilia IV –hanke 2015-2024 Val 10.11.2008 § 112	100 000	100 000	100 000
SIVISTYSKESKUS			
Kangasala-talo Oy, Konsernituki - kulttuuripalveluiden tuottamiseen	260 000	enint. 260 000	enint. 260 000
- museopalveluiden tuottamiseen	250 000	enint. 250 000	enint. 250 000
TEKNINEN KESKUS			
Kangasalan Jäähalli Oy - avustus (jäähallisopimukseen perustuva v.1996, v. 2006, 2016) Kh 8.2.2016 § 37	75 000	75 000	75 000
YHTEENSÄ, euroa	2 028 871	2 335 000	1 888 000

**JÄSENMAKSUT JA YHTEIS-
TOIMINTAOSUUDET**

8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet

Strateginen johto

Yhteisö	Jäsenmaksuperuste
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry	120 euroa / 1 000 asukasta
Pelastakaa Lapset ry	3,4 euroa / 1 000 asukasta
Kangasalan Pohjola-Norden ry	3 senttiä / asukas
Pirkanmaan virkistysalueyhdistys ry	9 senttiä / asukas
Räpinologit ry	3 senttiä / asukas
Sappeen matkailualueen kehittämissyhdystys ry	100 euroa / jäsenkunta
Suomalaisen Työn liitto	97 euroa / jäsenkunta
Suomen Punainen Risti, Hämeen piiri	Kuntajäsenmaksu
Suomi-Venäjä seura ry, Kangasalan osasto	3 senttiä / asukas
Suomi-Saksa yhdistys ry	3 senttiä / asukas
Tampereen Kesäyliopistoyhdistys ry	0,25 euroa / asukas
Tampereen Seudun Uusyrityskeskus	12,5 senttiä / asukas
Metsänhoitoyhdistys Roine	Kaupungin metsähehtaarit /kuitenkin enintään 350 euroa/vuosi
Gramex	Esityskorvaus: 0,0890 senttiä/asukas

Yhteistoiminta ja muut maksuosuudet

	Tp 2018	Ta 2019
Tampereen aluepelastuslaitos	2 148 254	2 273 976
Suomen Kuntaliitto ry:n jäsenmaksu AVL 4 §)	99 425	100 039
Kunnallinen työmarkkinalaitos, jäsenmaksuennakko (asukaslukukerroin 0,3926575 x vuodenvaihteen asukasluku ja verotettavien tulojen kerroin 0,000002355 x verotettava tulo)	21 292	25 536
Pirkanmaan liitto (Tp 2017 maksuperusteena v. 2015 verotettava tulo) MKH 2.12.2013 § 234, MKV 14.12.2015	232 262	233 819
Yhteensä	2 501 233	2 633 370

Vesilaitos

	Vuoden 2018 maksuperusteena v. 2017 laskutettu vesimäärä	Tp 2018	Ta 2019	Tae 2020
Suomen vesilaitosyhdistys ry		6 867	6 800	7 000

HENKILÖSTÖMUUTOKSET

8.3 Henkilöstömuutokset

UUDET VAKANSSIT VUODELLE 2020

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue Palveluyksikkö/ Kohde Virka/	Palkkakustannukset/henkilö (sis. sivukulut)		TAE 2020 kustannukset yhteensä (sivukului- neen)	Henkilö- määrä
	2020	Koko vuosi/hlö vuonna 2020		
SIVISTYKESKUS Varhaiskasvatustalvet Vakituinen varahenkilön työsuhte 1.8.2020 alkaen Perustelut: Varhaiskasvatuksen opettajille tulleet uudet velvoitteet suunnitteluajkaan 5h/viikko ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisesta vastaaminen. Varahenkilöt paikkaavat opettajien poissaoloa lapsiryhmiä. Varahenkilöiden lisääminen edistää myös työhyvinvointia sekä vähentää mahdollista työuupumusta.	12 500	30 000	37 500	3
Varhaiskasvatuksen kasvatushenkilön työsuhte 1.8.2020 alkaen Perustelut: Varhaiskasvatuksen kasvatushenkilöt tarvitaan Vatialan uuteen esiopetusyksikköön. Vatialaan valmistuu uuden koulun yhteyteen tilat neljälle esiopetusryhmälle.	15 000	36 000	30 000	2
Opetustalvet Koulukuraattorin työsuhte 1.8.2020 alkaen Perustelut: Seudulliseen keskiarvoon ja oppilas/kuraattori suhdelukuosuutukseen pääseminen. Huomi-oon on otettava myös Tredun opiskelijamäärän kasvu.	20 050	48 120	96 200	2
Apulaisrehtorin virka 1.8.2020 alkaen Perustelut: Suoraman koulussa tarvitaan apulaisrehtori koulun koon ja muiden vaatimusten (mm. kuntouttavat luokat) takia. Virka mahdollistaa vuoden päästä koulujen hallinnollisia yhdistä-misiä.	31 770	76 250	76 250	1
Erityisluokanopettajan virka 1.8.2020 alkaen Perustelut: Toinen erityisluokanopettaja-koulunkäynninoh-jaaja -työpari on ns. Silta-luokalle. Silta-luokka on pienluokka oppilaille, joilla on laaja-alaisia oppimisvaikeuksia. Toinen erityisluokanopet-taja on alakoulujen laaja-alaisen erityisopetuk-sen tarpeisiin.	22 000	52 800	105 600	2

Koulunkäynninohjaajan työsuhde 1.8.2020 alkaen Perustelut: Toinen erityisluokanopettaja-koulunkäynninohjaaja -työpari on ns. Silta-luokalle. Toisen koulunkäynninohjaajan sijoitus selviää myöhemmin. Työpanos tarvitaan luultavimmin yläkoulun tarpeisiin.	12 500	30 000	60 000	2
Yhteensä	113 820	273 170	405 550	12

Palvelukeskus: Tekninen keskus Palvelualue Palveluyksikkö/ Kohde Virka/	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut)		TA 2020 kustannukset yhteensä (sivukului- neen)	Henkilö- määrä
	2020	Koko vuosi/hlö vuonna 2020		
Tekninen keskus Ateria- ja siivouspalvelut Vatialan koulu Perustelut: Henkilöstölisäys on seurausta uuden Vatialan koulun laajentumisesta, nykyisiin tiloihin verrattuna, lisäksi ruokailijamäärä kasvaa kohteessa mm. yläkoulun oppilaiden mukana. Lisäksi pintamateriaalit mm. kokolattiamatto lisäävät siivousmitoituksen määrää kohteessa. Henkilöstömäärän lisäys tarve on 06/2020 alkaen, kohteen käyttöönotto sekä vanhan kohteen tyhjentäminen, tavaroiden siirto uuteen kohteeseen	22 500	35 000	45 000	2
Suunnittelija infran selvitysten ja suunnitelmien laadintaan Rakentamisen palvelualue 70 %, kaavoitus 20 %, rakennusvalvonta 10 % 1.1.2020 alkaen Perustelut: Kaavoihin, katuhankkeisiin ja yleisiin alueisiin liittyvät hulevesiselvitykset. Infran lausunnot rakennuslupiin.	55 000	55 000	55 000	1
Yhteensä	77 500	90 000	100 000	0

Suunnitelmavuosien henkilöstömuutokset

UUDET VAKANSSIT VUOSILLE 2021–2022

Palvelukeskus Palvelualue Palveluyksikkö/Kohde Perustelut	Työsuhde/Virka	2021 hlömäärä	2021 euroa	2022 hlö- määrä	2022 euroa
SIVISTYSKESKUS Varhaiskasvatuspalvelut Perustelut: Varahenkilöt paikkaavat opettajien poissaoloa lapsiryhmistä. Varahenkilöiden lisääminen edistää myös työhyvinvointia sekä vähentää mahdollista työuupumusta.	Vakituisen varahenkilön työsuhde 1.8.2021 alkaen	2	25 000	-	-
Opetuspalvelut Perustelut: Yksi erityisluokanopettajan virka tarvitaan siltaluokalle. Siltaluokka on erityisopetuksen pienryhmä, jossa oppilailla on laajoja oppimisen ja oman toiminnan ohjauksen haasteita. Toinen virka tarvitaan yläkouluille.	Erytisluokanopettajan virka 1.8.2021 alkaen	2	44 000	-	-
Perustelut: Koulunkäynninohjaaja tarvitaan Siltaluokalle.	Koulunkäynninohjaajan työsuhde 1.8.2021 alkaen	1	12 500	-	-
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut/Nuorisotyö Perustelut: Koulunuorisotyön tarve kasvaa koko ajan yläkouluilla. Ohjaajalisäyksellä voidaan toimintaa laajentaa kaikkiin yläkouluihin säännölliseksi. Henkilölisäyksellä turvataan myös liikkuvaa nuorisotyötä ja nuorisotilatyötä, etenkin viikonlopputyön osalta.	Nuorisohjaajan työsuhde 1.5.2021 alkaen	1	25 200	-	-
Sivistyskeskus yhteensä		6	106 700		

Palvelukeskus Palvelualue Palveluyksikkö/Kohde Perustelut	Työsuhde/Virka	2021 hlömäärä	2021 euroa	2022 hlö- määrä	2022 euroa
Tekninen keskus Ateria- ja siivouspalvelut Ruutanan monitoimitalo Perustelut: Henkilöstömäärä perustuu kohteen siivousmitoitukseen sekä lisääntyvään ruokailijamäärään. Monitoimitalossa mukana oleva seurakunta haluaa ostaa siivouspalvelun kaupungin toimijalta. Toiminta käynnistyy 1.8.2021.	Palvelutyöntekijän työsuhde 1.8.2021 alkaen	2	35 000	-	-
Tekninen keskus		2	35 000		
KAIKKI YHTEENSÄ		8	141 700		

8.4 Tietoja konserniyhtiöistä

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 16a §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta on kuntakonsernin emoyhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuoden 2020 talousarvioluvut ovat toimitusjohtajan arvioita*. Vuoden 2020 talousarviosta päätetään kunkin yhtiön yhtiökokouksessa tai yhtiön hallituksessa.

KOY Taloherttua	
Perustamisvuosi	1973
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 0400 242 794
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 % (kaupungin omistusosuus -%)	Osakepääoma 3 246 027 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö vastaa kaupungin vuokrataloituksesta eli hoitaa asuntojen vuokrauksen, rakennuttamisen ja hallinnoinnin. Taloherttuan hallinnosta ja palvelutuotannosta huolehtii Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, omaa henkilöstöä yhtiöllä ei ole.	

Talous

Kiinteistö Oy Taloherttua	Tp 2018	TA 2019	Ta 2020
Liikevaihto	6 574 824	6 776 039	6 850 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	93 892 (osingonjakokelp. 74 298)	-72 961	25 000
Taseen loppusumma	34 176 629	35 900 000	37 500 000
Lainat	25 942 221	25 500 000	28 500 000
Takaukset emolta	27 186 299	31 400 000	31 400 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Toiminnallinen käyttöaste- %	93,9	95	95
Vaihtuvuus	15,94	18,00	17,00
Omavaraisuusaste %	20,92	20	20
Velkaantumisaste %	358,95	380	375
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,38	0,35	0,30

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy (ent. Kangasalan Kiinteistöpalvelu Oy)

Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Jari Pälvi
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
ähköposti	jari.palvi@pirkanmaanlaatusannointi.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 40 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut)	

Talous

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy (ent. Kangasalan Kiinteistöpalvelu Oy)	Tp 2018	TA 2019	Tae 2020*
Liikevaihto	3 269 278	3 200 000	3 350 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	260 898	200 000	234 500
Taseen loppusumma	1 322 116	1 272 000	1 300 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	50	50	50
Osinko	200 112	200 000	220 000

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 10 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, rakennuttaminen ja kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut) kaupunkikonsernille (sovitut kohteet).	

Talous

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	Tp 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	1 950 323	1 997 452	1 950 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	302 214	182 214	185 000
Taseen loppusumma	1 732 881	1 750 000	1 775 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	27	26	27
Kaupunkikonsernin omistuksessa olevien kohteiden huolto- ja ylläpitopalvelut, kpl	68	64	65

Kangasala Lämpö Oy

Perustamisvuosi	1982
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Pekka Lehtonen
Osoite ja puh.	Tyrnimarjankuja 3, 36220 Kangasala, puh. 040 732 0041
Sähköposti	pekka.lehtonen@kangasalanlampo.fi

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 100 912,76 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Kangasalan Lämpö Oy on Kangasalan kaupungin alueella toimiva kaukolämpö- ja maakaasupalveluja tarjoava lämpöyhtiö.

Talous

Kangasalan Lämpö Oy	TP 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	9 354 172	9 700 000	9 400 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	648 273	400 000	600 000
Taseen loppusumma	11 781 761		
Lainat	600 000	8 540 000	10 160 000
Takaukset emolta	1 200 000	11 200 000	11 200 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Hyötysuhde-%	89	87	87
Kaukolämmön suunnittelemattomat keskeytykset (kpl)	0	<3	<3
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa -%	11,5	>10	>50

Kangasalan Uimahalli Oy

Perustamisvuosi	2007
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Reija Kolehmainen
Osoite ja puh.	Kirkkojärventie 4 36200 Kangasala, puh. 0400 515 611
Sähköposti	reija.kolehmainen@kangasalanuimahalli.fi

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 750 000 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Uinti- ja hyvinvointipalvelujen tuottaminen vauvasta ikäihmisiin.

Talous

Kangasalan Uimahalli Oy	TP 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	1 849 609,34	1 869 000	1 939 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-117 971,63	-106 000	300
Taseen loppusumma	9 928 463,30		8 910 000
Lainat	8 699 594,98	8 040 000	7 500 000
Takaukset emolta	12 630 000	12 630 000	12 630 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kävijämäärä	186 829	190 000 Vuosi 2019 haasteellinen alueen rakentamisesta johtuvien pihajärjestelyiden vuoksi	200 000 Oletuksena on, että parkkihallin valmistuminen palauttaa kävijämäärän normaalille tasolle ja että Hervannasta saadaan uusia asiakkaita uimahalliremontin myötä.
Lämmönkulutus kWh	2 398	2 270	2 300
Sähkön kulutus MWh	1 199	1 390	1 400
Veden kulutus m3	24 736	27 670	27 800

Kangasala-talo Oy

Perustamisvuosi	2013
Vastuhenkilö	Timo Kotilainen
Osoite ja puh.	Kuohunharjuntie 6, PL 31, 36200 Kangasala, puh. 040 631 6400
Sähköposti	timo.kotilainen@kangasala-talo.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Tuottaa kulttuuripalveluina ohjelma- ja näyttelytoimintaa sekä museotoimintaa, sekä vuokraa tapahtuma- ja kokoustiloja.	

Talous

Kangasala-talo Oy	Tp 2018	Ta 2019	Ta 2020*
Liikevaihto	389 657	310 000	390 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	10 238	9 500	9 500
Taseen loppusumma	475 969	439 500	450 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijät yhteensä	53 100	45 000	45 000
Kävijät taidemuseo	14 870	11 000	11 000
Tilaisuudet salissa	131	100	110
Elokuvaesitykset	192	100	120

Business Kangasala Oy

Perustamisvuosi	19.3.2018
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Päivi Kuusivaara
Osoite ja puh.	Kangasalan kaupunki, Kunnantie 1, PL 50 36201 Kangasala puh. 044 430 9246
Sähköposti	paivi.kuusivaara@businesskangasala.fi

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 100 000 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on tuottaa julkiselle sektorille elinkeinotoimen ja matkailun kehittämis- ja yrityspalveluja. Yhtiö tarjoaa ja välittää yritysten kehittämis- ja informaatiopalveluja ja osallistuu muutoinkin elinkeinoelämän yleisten edellytysten kehittämiseen. Yhtiö voi hankkia hallintaansa ja vuokrata elinkeinoelämän käyttöön toimitiloja, laitteita ja järjestelmiä sekä myydä ja välittää palveluja yrityksille verkostoitumisessa, toiminnoissa tarvittavien tietojen ja taitojen hankinnassa, uusien yritysten, liikeideoiden ja toimintatapojen kehittämisessä sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteyksien luomisessa ja ylläpidossa. Yhtiön voi omistaa sellaista yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, joiden toiminta liittyy välittömästi tai läheisesti yhtiön omaan toimintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.

Talous

Business Kangasala Oy (perustettu 19.3.2018, toiminta alkanut syksyllä 2018))	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Liikeyvaihto	132 623	907 000	907 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	8 321	0	0
Tilikauden voitto/tappio	6 638	0	0
Taseen loppusumma	198 422	100 000	100 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Uusien perustettujen yritysten ja työntekijöiden lukumäärä	135/50	135/150	135/150
Työpaikkaomavaraisuusaste	>65	>65	>65
Tarjonnassa olevien tonttien lukumäärä	>10	>10	>10

Kangasalan Parkki Oy

Perustamisvuosi	1981
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Kari Hokkanen
Osoite ja puh.	Pirkanmaan Laatusännöinti Oy Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, p. 050 576 7995
Sähköposti	kari.hokkanen@pirkanmaanlaatusannointi.fi

Osakeomistus 100 %

Osakepääoma 400 000 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä, rakennuttaa, omistaa ja hallinnoida pysäköintiloja ja alueita sekä harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa omistamissaan tai sitä varten vuokraamissaan pysäköintiloissa ja alueilla. Yhtiö voi myös omistaa pysäköintipaikkojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.

Talous

Kangasalan Parkki Oy	TP 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	0	500 000	550 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-21 248,06	0	0
Taseen loppusumma	842 803,18	8 850 000	8 850 000
Kohde on suunnitteilla, joten rakennuskustannukset eivät ole vielä tiedossa.	arvioitu 8 218 000 alv 0%	8 450 000	8 450 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Pysäköintitalon käyttöönotto	Lokakuu 2019	Syyskuu 2019	Marraskuu 2019
Autopaikkojen lukumäärä		325	336
Sähköautojen latauspisteet		6	6

KOY Harjunsola I

Perustamisvuosi	1962 ja 1972
Vastuuhenkilö	Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 154 985 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tonttia ja omistaa ja hallita tonteilla olevia yhtä asuin- ja kahta liikerakennusta	

Talous

Harjunsola I	TP 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	169 668	176 219	169 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-9 431	-47 526	-10 000
Tilikauden voitto/tappio	- 9 431	-47 526	-10 000
Taseen loppusumma	360 250	300 000	275 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Asuntojen käyttöaste	53,3	35,7	0
Liiketilöiden käyttöaste-%	100	97	90

KOY Harjunsola II

Perustamisvuosi	1986
Vastuuhenkilö	isännöitsijä Toni Ketolainen
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, Kangasala puh.
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi

Osakeomistus 66 %	Osakepääoma 68 368,39 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tonttia ja omistaa ja hallita kyseisellä tontilla olevaa liikerakennusta.	

Talous

Kiinteistö Oy Harjunsola II	TP 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	89 397	91 190	91 190
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	14 622	-13 912	0
Tilikauden voitto/tappio	14 622	-13 912	0
Taseen loppusumma	602 142*	590 000	590 000

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Liiketoimien käyttöaste-%	100	100	100
Velkaantumisaste	37,82%	33,00	28,00

*Korjattu virheellinen taseen loppusumma 2018 tilinpäätöksessä esitettyyn.

KOY Vatialan Kasarminportti

Perustamisvuosi	2000
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Jouko Mikkola
Osoite ja p.	Pirkanmaan Laatusännöinti Oy, Tampellan Esplanadi 10, p. 050 576 6868
Sähköposti	jouko.mikkola@pirkanmaanlaatusannointi.fi

Osakeomistus 59,6 %

Osakepääoma 49 615,44 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita tonttia sekä yhtiön toimesta tontille rakennettua teollisuusrakennusta.

Talous

Kiinteistö Oy Vatialan Kasarminportti	TP 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	83 599	83 600	83 600
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	2 780	-3 480	-4 000
Tilikauden voitto/tappio	2 780	-3 480	-4 000
Taseen loppusumma	1 661 147	1 666 100	1 669 100

Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Teollisuustilojen käyttöaste -%	100,0	100,0	100,0

KOY Kangasalan Säästökeskus

Perustamisvuosi	1975
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, p. 0400 242 794
Yhteystiedot	stefan.stortz@herttuankp.fi

Osakeomistus 64,60 %

Osakepääoma 35 379 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Kiinteistöyhtiön tehtävä on hallinnoida ja ylläpitää kiinteistöä siten, että osakkeenomistajat ja vuokralaiset voivat toimia hallitsemisessaan huoneistossa itse tai vuokrata hallitsemiaan tiloja.

Talous

Kangasalan Säästökeskus Oy	TP 2018	TA 2019	TA 2020*
Liikevaihto	156 963	137 211	130 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	27	-34 927	-10 000
Tilikauden voitto/tappio	27	-34 927	-10 000
Taseen loppusumma	1 737 074	1 665 000	1 600 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Tilojen käyttöaste-% (yhtiön omistamat tilat)	100	100	100
Yhtiön omavaraisuusaste %	69,37	65	65

Investointien liitetiedot

8.5 Investointien hankeluettelo

Hankelaji				
(P) = peruskorjaushanke, S= sitova hanke, U=uudisrakennushanke				
Investoinnit	TA2020	TS2021	TS2022	Perustelut
Strateginen johto				
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden osto (S/U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden myynti (S/U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeiden osto (S)	(S)	(S)	(S)	Pääomasijoitus Kangasalan Parkki Oy
Keskuspuhdistamo (S)	(S)	-	-	Kangasalan kaupunki on päättänyt osallistua seudullisen uuden keskuspuhdistamon rakentamiskustannuksiin.
Sosiaali- ja terveyskeskus				
Muut pitkävaikutteiset menot				
Sähköiset palvelut, suun terveydenhuolto (U)	(U)	(U)	(U)	
Sähköiset palvelut, avosairaanhoito (U)	(U)	(U)	(U)	
Sähköiset palvelut, sosiaalipalvelut (U)	(U)	(U)	(U)	
Sähköiset palvelut, kotihoito (U)	(U)	(U)	(U)	
Sähköiset palvelut, Kansa Mediatri (U)	(U)	(U)	(U)	
Sote, tiedolla johtaminen	(U)	(U)	(U)	
Irtain omaisuus				
Hammashoitokoneyksiköt (P)	(P)	(P)	(P)	
Terveyskeskuksen kalusteet (P)	(P)	(P)	(P)	
Pentorinteen kalusteet (nykyinen nimi Pentorinteen vanhainkoti) (P)	(P)	(P)	(P)	
Asumispalveluyksikkö, Sahalahti	-	(U)	(U)	
Sivistyskeskus				
Varhaiskasvatus				
Irtain omaisuus				
Kalusteet, päiväkotien jakamaton (U)	(U)	(U)	(U)	Kalustuksen/pihavälineiden uusimista
Sähköiset asiointivälineet, (varh.kasv.yhteisplv.) (U)	(U)	(U)	(U)	Laitteet pedagogiseen toimintaan
Harjunsalon päiväkodin kalusto (P)	(P)	-	-	Uudet kaappisängyt vuorohoidon puolelle
Harjunsalon päiväkodin kalusto (U)	(U)	-	-	Leikkivälineiden uusimiseen päivystävänä päiväkotina
Vatjalan esiopetustilojen kalusto (S)	(S)	-	-	Esiopetustilojen kalustaminen
Ruutanen monitoimitalo (U)	-	(U)	-	Päiväkodin kalustaminen
Pikkolan päiväkodin kalusteet (P)	(P)	-	-	Peruskorjauksen/tilapäistilojen kalustaminen

Opetuspalvelut				
Irtain omaisuus				
Pikkolan koulun kalusto (U)	(U)	(U)	(U)	Kaluston uusiminen
Pitkäljärven koulu (U)	(U)	-	-	Ruokalan kaluston uusiminen ja kotitalousluokkien pöydät
Ruutanen koulun kalusto (P)	-	(P)	-	Peruskorjatun koulun kalusto
Suoraman koulun kalusteet (U)	(U)	-	-	Rauhallisia "opetuskoppeja".
Sariolan yhtenäiskoulu (U)	(U)	-	-	Ruokalan tuolien uusiminen
Uuden Vatialan koulun kalusto (S)	(S)	-	-	Uuden koulun kalustaminen (sis. TVT-kaluston)
Lukio				
Irtain omaisuus				
Lukion kalusto (U)	(U)	(U)	(U)	Oppilaspulpettien ja kirjaston, montitoimitilan kalusteiden uusiminen, auditorion tekniikka.
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut				
Irtain omaisuus				
Sahalahden kirjasto (P)	(P)	-	-	Omatoimikirjaston muutostyöt
Ruutanen monitoimitalo (U)	-	(U)	-	Nuoris- ja liikuntatilan kalusteet
Tekninen keskus				
Irtain omaisuus				
Pakettiauto/kiineistöjen hoito (U)	-	-	(U)	Kiinteistöjen ylläpito
Ulkoalueiden autot (U)	(U)	(U)	(U)	Ulkoalueiden auto, autojen uusiminen
Ulkoalueiden koneet ja kalusto	(U)	(U)	(U)	Ruohonleikkureiden ym. uusiminen
Keittiölaitteet, muut investoinnit (U)	(U)	(U)	(U)	Keittiön koneet ja laitekannan uusiminen
Keittiölaitteet, Vatialan koulu (U)	(U)	-	-	Keittiön ja siivouksen koneet ja laitteet
Keittiölaitteet, Ruutanen monitoimitalo (U)	-	(U)	-	Keittiön ja siivouksen koneet ja laitteet
Rakennukset				
Ruutanen koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Peruskorjaus
Havisevan koulu (P)	-	-	(P)	Peruskorjaus
Vatialan koulu (S)	(S)	-	-	Uusi koulu purettavan tilalle
Kuhmalahden koulu (U)	(U)	-	-	Pohjan koulun lakkautus ja uusi koulu päiväkodin yhteyteen
Lamminrahka koulu (S)	(S)	(S)	(S)	Suunnittelu ja rakentaminen
Pikkolan urheilutalo (P)	(P)	-	-	Lattian tiivistyskorjaus
Pitkäljärven koulu (P)	-	(P)	-	Pesuhuoneiden ja keittiön kunnostus
Huutijärven puukoulu (P)	-	(P)	-	Puukoulun julkisivun ja vesikaton kunnostaminen
Ruutanen monitoimitalo (S)	(S)	(S)	-	Uudet tilat varhaiskasvatukselle, nuorille, seurakunnan käyttöön
Pikkolan päiväkotit (P)	(P)	(P)	(P)	Uusi päiväkotit vanhan tilalle
Harjunsalon päiväkotit (P)	-	-	(P)	Peruskorjaus, vanha osa, (alustava arvio)
Lamminrahka, pienten lasten yksikkö (S)	(S)	(S)	(S)	Koulukeskuksen yhteyteen
Terveyskeskus (P)	(P)	(P)	-	Ensiavun palvelupisteen muutostyöt v. 2020, keittiön saneeraus v. 2021

Muut rakennushankkeet				
Peruskunnostusmääräraha (P)	-600 000	-600 000	-650 000	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Virastotalo, Urheilutien korvaaminen (U)	-100 000			Suunnitteluun osallistuminen
Tykkitien liikerakennus (P)	-200 000			Vesikaton uusiminen
Kyötikkälän kenttä (P)		-200 000		Huoltorakennuksen kunnostaminen ja laajentaminen (latukone, moottorikelkat)
Kangasala-talo (P)	-120 000	-100 000		Sisäänkäynnin levitys, aulan akustiikka, gallerian aulan remontti (2020), salin metalliverhojen vaihto (2021)
Kaarina-kodit (P)		-22 000		Yhteiskeittiöiden korjaus/uusiminen
Kirkkoharjun näkötorni (U)	-250 000			Kahvilan rakentaminen näkötornin läheisyyteen
Maa- ja vesirakentaminen				
Pintavesihaittojen poistaminen (P)	-150 000	-150 000	-150 000	Sadevesien poisjohtamista ja hule-vesien suunnittelua
Sadevesiviemäroinnin peruskorjaus ja laajentaminen (P)	-300 000	-300 000	-300 000	Katujen peruskorj. yhteydessä veden toiminta-al. ulkopuoliset
Mobilia (P)	-300 000	-100 000		Rantapenkereen korjaus, polku maisematerasseineen 2019, sataman maapenkan ym. korjaus
Liikennealueet				
Katujen peruskorjaus (P)	-800 000	-800 000	-800 000	Rakenteen ja päällysteen uusimistyöt, määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Katuvälistuksen peruskorjaus (P)	-300 000	-300 000	-300 000	Uusiminen, korjaukset, linjatäydennykset, määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Atrakuja, Rääkkölänpolku (P)	-350 000			Katujen peruskorjaus lämpövoimalaitoksen rakentamisen jälkeen
Liikenneturvallisuuden parantaminen (P/U)	-100 000	-100 000	-100 000	Mm. suojatiesaaarekkeitä ja bussipysäkkien parantamista
Raitiotien yleissuunnitelman laatiminen (S)	-300 000			Suunnittelu
Rautatie seisakkeet (U)	-50 000	-50 000	-300 000	Suunnittelu -20, -21, rakentaminen -22
Rakentamisen täydentäminen (U)	-400 000	-400 000	-400 000	Kiireelliset talousarvion ulkopuolelta tulleet rakennushankkeet
Kävelyn ja pyöräilyn parantaminen (U/P)	-200 000	-400 000	-200 000	Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenneolosuhteiden parantaminen
Huutijärvi - Sahalahti (S)	-100 000	-350 000	-350 000	Jalankulku- ja pyöräilyväylä (välillä Huutijärvi - Pelisalmi), hankkeen kokonaiskustannusarvio 2M€
Mäkirinteentie (U)		-35 000	-350 000	Länsipuolelle jalankulku- ja pyöräilyväylä

Liikennealueet				
Lamminrahka (S)	(S)	(S)	-	Katujen, hulevesien, yleisten alueiden suunnittelu ja rakentaminen
Vatjalantie ((P/U/S)	(P/U/S)	-	-	Kotipellontien siirto, P-alue, Vahealanpihan P-alue
Kehä II, pohjoinen (U)	-	(U)	(U)	Suunnittelu ja et.pään rak. v. 2021-2022, loput 2024-2025
Keskusta (U)	(U)	(U)	(U)	Torialueen rakentaminen €? (2020-2021?), Tampereentien alikulku €? (2020?)
Urheilutie (U)	(U)	(U)	-	Kaavoitettavien alueiden katujen suunn. ja rakentaminen (alustava arvio)
Linkosuo alue (U)	(U)	-	-	Kaavoitettavan alueen katujen suunn. ja rakentaminen
Lemetty (U)	-	(U)	(U)	Kadun rakentaminen Lamminrahkan eritasoliittymälle, alueen tonttikadut, hulevesijärjestelyt, kiertoliittymä (alustava arvio)
Kehä II, eteläinen (Rusko-Saarenmaa) (U)	(U)	(U)	(U)	Yritysalue (alustava arvio v. 2024 asti)
Junatie (U)	(U)	-	-	Junatien jatkaminen Veturitielle saakka
Ilkko (U)	(U)	(U)	-	Atte Wikholminkuja, suunnittelu (2020), rakentaminen (2021, loput kaavasta 618 (2023-)
Rantatie (U/P)	-	-	(U/P)	Kadun rakentaminen
Pikon betoni (U)	-	(U)	(U)	Kadun suunn. ja rakentaminen
Puistot ja muut yleiset alueet				
Vanhojen alueiden ja liikennealueiden perusparantaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Vihertöitä vanhoilla kaava- ja liikennealueilla (kohteet vuosiohjelmassa)
Leikkikentät, koulujen ja päiväkotien pihat (P)	(P)	(P)	(P)	Leikkialueiden peruskorjaus sekä kallusteiden uusiminen
Liiku ja leiki (U)	(U)	(U)	-	Liiku- ja leikkityöryhmän hankkeet, kaupunginjohtajan päätöksellä käyttö
Tursolan puistokenttä (U)	(U)	-	-	Palloiluun ja luisteluun
Liikuntapaikat ja muut ulkoilualueet				
Kenttien, liikuntareittien ja muiden ulkoalueiden perusparantaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Kyötikkälän kenttä (P)	(P)	(P)	-	Nurmikon uusiminen v. 2020, pinnoitteen uusiminen v. 2021
Lähiliikuntapaikat (U)	(U)	(U)	(U)	Suunnittelua 2019, suunnittelu ja toteutus (lähiliikuntapaikkaohjelman mukaisesti) Pikkola v. 2020
Rannat (P)	(P)	(P)	(P)	Uima- ja venerantojen peruskunnostuksia
Sorolan monttu (U)	(U)	(U)	-	Yleissuunnitelman mukainen toteutus
Vesaniemen kehittäminen (U)	(U)	-	-	Suunnittelu

Kangasalan Vesi -liikelaitos

U = uudisrakennushanke, P = peruskorjaushanke, S = sitova hanke

Vesilaitos	TAE 2020	TS 2021	TS 2022	Perustelut
Kangasalan vesijohdon täydennys (U)	U	U	U	Toiminta-alueen vesijohto-verkoston täydentäminen
Lamminrahka (S)	S	S	S	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Linkosuo alue (U)	U	-	-	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Ilkko (U)	U	U	U	Ilkon/seurakunnan alueen vesihuollon täydentäminen
Kehä II, eteläinen (Rusko-Saarenmaa) (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, pohjoinen (U)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Lemetty (U)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Urheilutie (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Pikonkankaan alue	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	-	-	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Vesijohtoverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Etäluettavat vesimittarit (U/P)	U/P	U/P	U/P	Etäluettavien vesimittareiden kokeiluhanke
Kaukovalvonta ja automaatio	U/P	-	-	
Asiakastietojärjestelmä	U/P	-	-	Asiakastietojärjestelmän uusiminen
Vesilaitoksen peruskorjaukset	P	P	P	Vedenkäsitteilylaitoksien kunnostus käyttöä ylläpit. Vedenhankinnan yleissuunnitelma
Kuljetusvälineet (U)	-	U	-	Huoltoauton hankinta vanhan auton tilalle

Viemärlaitos

Kangasalan viemäroinnin täydennys (U)	U	U	U	Toiminta-alueen viemäroinnin täydennys
Lamminrahka (S)	S	S	S	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Linkosuo alue (U)	U	-	-	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Ilkko (U)	U	U/P	U/P	Ilkon/seurakunnan alueen vesihuollon täydentäminen
Kehä II, eteläinen (Rusko-Saarenmaa) (U)	U	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, pohjoinen (U)	-	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kirkkoharjun näkötorni (P)	P	-	-	
Lemetty (U)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Urheilutie (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	-	-	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Pikonkankaan alue (10)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Saarenmaan paikallispumppaamo	U	-	-	Uuden pumppaamon rakentaminen
Jätevesiviemäriverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Jätevesipumppaamoiden peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt pumppaamoiden käyttökunnon ylläpit.
Asiakastietojärjestelmä (U/P)	U/P	-	-	Asiakastietojärjestelmän uusiminen
Kaukovalvonta ja automaatio (U/P)	U/P	-	-	
Kuljetusvälineet (U)	U	-	-	Huoltoauton hankinta vanhan auton tilalle

Sadevesiverkko

Linkosuo alue (U)	U	-	-	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Sadevesiverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.

Kangasalan Vesi -liikelaitos

8.6 Kangasalan Vesi -liikelaitos

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Antti Kytövaara

Talous

Sisältää Ta-muutokset Val 11.11.2019 § 100

Kangasalan Vesi -liikelaitos	TP 2018	TA 2019	TA-muutokset 2019	MTA 2019	TA2020	TAE2020/ TP2018 -%	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	7 368 178	7 482 500	100 000	7 482 500	7 627 788	103,5 %	7 827 788	8 027 788
ulkoiset	7 039 930	7 100 000	100 000	7 100 000	7 300 000	103,7	7 500 000	7 700 000
sisäiset	328 248	382 500		382 500	327 788	99,9	327 788	327 788
Toimintamenot	-4 872 177	-4 610 969	-100 000	-4 610 969	-4 782 677	98,2 %	-4 882 677	-4 982 677
ulkoiset	-4 682 032	-4 450 000	-100 000	-4 450 000	-4 600 000	98,2	-4 700 000	-4 800 000
sisäiset	-190 145	-160 968		-160 968	-182 677	96,1	-182 677	-182 677
Toimintakate	2 496 002	2 871 531	0	2 871 531	2 845 111	114,0 %	2 945 111	3 045 111
Poistot ja arvonalentumiset	-2 355 259	-2 400 000		-2 400 000	-2 450 000	104,0	-2 740 000	-3 090 000

Toimintaympäristö 2020

Toiminta sisältää vedentuotannon omista pohja- ja pintavesilaitoksista ja jätevesien johtamisen Tampe-
reelle Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi sekä jätevesien käsittelyn Pohjan alueella.

Kangasalan Vesi- liikelaitoksen tehtävänä on johtaa laadukasta talousvettä verkostoon liitetyille asuk-
kaille sekä huolehtia jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti. Toiminnan tulee olla talou-
dellisesti tehokasta ja sen pitää keskittyä huolehtimaan luotettavista vesihuoltopalveluista laitoksen
omalla toiminta-alueella. Vesijohtoverkoston on liittynyt n. 6300 kiinteistöä, joissa on noin 29 800 asu-
kasta. Viemäriverkoston on liittynyt n. 5160 kiinteistöä, joissa on noin 28 100 asukasta.

Tampereen Vedelle maksettaviin jätevesikorvauksiin varataan 1 750 000 €. Sisäisissä tuotoissa on
100 000 € huleveden palvelumaksua katujen ja yleisten alueiden kuivatuksen osuutena hulevesien in-
vestointi- ja käyttökustannuksista. Huleveden ulkoiset tuotot ovat 4 000 € ja kulut 36 839 €.

Painopistealueet 2020

Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäroinnin järjestäminen ovat vesilaitoksen pääteh-
tävät, mikä edellyttää laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.

Pääpaino investointien osalta on vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksissa. Merkittävin uudishanke on
Lamminrahkan alueen vesihuollon suunnittelu ja rakentaminen.

Tuloutus kaupungille

Kangasalan Vesi -liikelaitos tulouttaa kaupungille korkona perustamislainasta ja korvauksena perus-
pääomasta yhteensä 200 000 euroa vuosittain taloussuunnitelmakaudella 2020-2022.

STRATEGISET TAVOITTEET 2020

1	Palveleva, uudistuvan toimintakulttuurin ja sujuvan arjen Kangasala
4	Henkilöstö on osaavaa, hyvinvoivaa ja motivoitunutta
9	Tuottava, tehokas ja vaikuttava
12.	Kehitämme Kangasalan imagoa

TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2020

1.1	Palvelemme hyvällä asenteella
1.8	Tiedottamisen ja asiakaspalvelutyökalujen kehittäminen
1.9	Toimintavarmuus ja sen kehittäminen
4.6	Toiminnan kehittäminen ja parhaiden käytäntöjen hyödyntäminen
4.7	Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja moniosaamisen lisääminen
4.8	Riittävä ja osaava henkilöstö
9.8	Tasapainoinen talous ja sen varmistaminen
9.9	Laitoksien ja verkostojen suunnitelmallinen ylläpito ja sähköisten prosessien kehittäminen
9.10	Riskienhallinta ja sen kautta toiminnan jatkuvuuden varmistaminen
12.1	Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

Tehokkuusmittarit	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ vesijohtoverkostopituus €/km	1661	1781	1792	1784	1813
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ viemärijohtoverkostopituus, €/km	4470	3831	3925	4035	4107
putkirikkoja (talousvesi)/ verkostopituus, kpl/100 km	4,5	6	6	6	6

Informatiiviset tunnusluvut	TP2018	TA2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Laskutettu vesimäärä, m3	1 726 900	1 715 000	1 705 000	1 705 000	1 705 000
Laskutettu jätevesimäärä, m3	1 554 000	1 580 000	1 540 000	1 540 000	1 540 000
Vesijohtoverkosto, km	407	407,5	407,5	410	412
Viemäriverkosto, km	332	332,5	332,5	335	337
Hulevesiverkosto, km	61	61	61	61	61
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	25	24	24	24	24
Liikevaihto euroa/asukas	232	233,8	233,4	237,7	241,9

Asukasmäärä:

Väestö 31.12.2018: 31 676 (virallinen)

Väestö 31.12.2019: 32 000 (ennuste)

Väestö 31.12.2020: 32 256 (ennuste)

Väestö 31.12.2021: 32 514 (ennuste)

Väestö 31.12.2022: 32 774 (ennuste)

8.6.1 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma

KANGASALAN VESI -LIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA JA
TALOUSSUUNNITELMA 2020-2022

	TP 2018 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2019 Ulkoiset ja sisäiset	TAE 2020 Ulkoiset ja sisäiset	TAE 2020 Ulkoiset	TS 2021 Ulkoiset ja sisäiset	TS 2022 Ulkoiset ja sisäiset
Liikevaihto	7 362 288	7 482 500	7 627 788	7 300 000	7 827 788	8 027 788
Liiketoiminnan muut tuotot	5 891					
Materiaalit ja palvelut	-3 627 393	-3 284 089	-3 384 701	-3 216 121	-3 461 651	-3 541 981
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-778 345	-791 641	-784 041	-784 041	-772 741	-784 941
Ostot tilikauden aikana	-778 345	-791 641	-784 041	-784 041	-772 741	-784 941
Palvelujen ostot	-2 849 049	-2 492 448	-2 600 660	-2 432 080	-2 688 910	-2 757 040
Henkilöstökulut	-1 186 089	-1 289 979	-1 361 779	-1 361 779	-1 382 729	-1 402 399
Palkat ja palkkiot	-906 066	-973 077	-1 026 325	-1 026 325	-1 043 320	-1 058 454
Henkilösivukulut	-280 023	-316 902	-335 454	-335 454	-339 409	-343 945
Eläkekulut	-168 500	-175 707	-192 184	-192 184	-195 023	-197 690
Muut Henkilösivukulut	-111 523	-141 195	-143 270	-143 270	-144 385	-146 255
Poistot ja arvonalentumiset	-2 355 259	-2 400 000	-2 450 000	-2 450 000	-2 740 000	-3 090 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 355 259	-2 400 000	-2 450 000	-2 450 000	-2 740 000	-3 090 000
Liiketoiminnan muut kulut	-58 694	-36 900	-36 197	-22 100	-38 297	-38 297
Liikelylijäämä (-alijäämä)	140 743	471 531	395 111	250 000	205 111	-44 889
Rahoitustuotot ja -kulut	-241 604	-241 000	-237 000	-37 000	-239 000	-294 000
Muut rahoitustuotot	5 042	14 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Kunnalle/Kuntayht maksetut korkokulut	-29 604	-29 604	-29 604		-29 604	-29 604
Muille maksetut korkokulut	-46 515	-55 000	-42 000	-42 000	-44 000	-99 000
Korvaus peruspääomasta	-170 396	-170 396	-170 396		-170 396	-170 396
	-130					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-94 256	230 531	158 111	213 000	-33 889	-338 889

8.6.2 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen investoinnit

Vesilaitos	TA 2020	TS 2021	TS 2022	Perustelut
Kangasalan vesijohdon täydennys (U)	U	U	U	Toiminta-alueen vesijohto-verkoston täydentäminen
Lamminrahka (S)	S	S	S	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Linkosuon alue (U)	U	-	-	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Ilkko (U)	U	U	U	Ilkon/seurakunnan alueen vesihuollon täydentäminen
Kehä II, eteläinen (Rusko-Saarenmaa) (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, pohjoinen (U)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Lemetty (U)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Urheilutie (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Pikonkankaan alue	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	-	-	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Vesijohtoverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Etäluettavat vesimittarit (U/P)	U/P	U/P	U/P	Etäluettavien vesimittareiden kokeiluhanke
Kaukovalvonta ja automaatio	U/P	-	-	
Asiakastietojärjestelmä	U/P	-	-	Asiakastietojärjestelmän uusiminen
Vesilaitoksen peruskorjaukset	P	P	P	Vedenkäsittelylaitoksien kunnostus käyttöä ylläpit. Vedenhankinnan yleissuunnitelma
Kuljetusvälineet (U)	-	U	-	Huoltoauton hankinta vanhan auton tilalle

Viemärlaitos

Kangasalan viemäroinnin täydennys (U)	U	U	U	Toiminta-alueen viemäroinnin täydennys
Lamminrahka (S)	S	S	S	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Linkosuon alue (U)	U	-	-	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Ilkko (U)	U	U/P	U/P	Ilkon/seurakunnan alueen vesihuollon täydentäminen
Kehä II, eteläinen (Rusko-Saarenmaa) (U)	U	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, pohjoinen (U)	-	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kirkkoharjun näkötorni (P)	P	-	-	
Lemetty (U)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Urheilutie (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	-	-	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Pikonkankaan alue (10)	-	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Saarenmaan paikallispumppaamo	U	-	-	Uuden pumppaamon rakentaminen
Jätevesiviemäriverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Jätevesipumppaamoiden peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt pumppaamoiden käyttökunnon ylläpit.
Asiakastietojärjestelmä (U/P)	U/P	-	-	Asiakastietojärjestelmän uusiminen
Kaukovalvonta ja automaatio (U/P)	U/P	-	-	
Kuljetusvälineet (U)	U	-	-	Huoltoauton hankinta vanhan auton tilalle
Sadevesiverkko				
Linkosuon alue (U)	U	-	-	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Sadevesiverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.

U = uudisrakennushanke

P = peruskorjaushanke

S = sitova hanke

8.6.3 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma

KANGASALAN VESI -LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA 2020-2022

	TP 2018 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2019 Ulkoiset ja sisäiset	TAE 2020 Ulkoiset ja sisäiset	TAE 2020 Ulkoiset	TS 2021	TS 2022
Toiminnan rahavirta						
Liikelyijäämä/-alijäämä	140 743	471 531	395 111	250 000	205 111	-44 889
Poistot ja arvonalentumiset	2 355 259	2 400 000	2 450 000	2 450 000	2 740 000	3 090 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-241 604	-241 000	-237 000	-37 000	-239 000	-294 000
	2 254 398	2 630 531	2 608 111	2 663 000	2 706 111	2 751 111
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-2 069 217	-2 895 000	-4 290 000	-4 290 000	-5 115 000	-6 670 000
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutust	0	0	0		0	0
	-2 069 217	-2 895 000	-4 290 000	-4 290 000	-5 115 000	-6 670 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	185 181	-264 469	-1 681 889	-1 627 000	-2 408 889	-3 918 889
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta		0	0		0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0	0		1 500 000	3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kun	-56 666	-56 666	-56 666		-56 666	-56 666
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-549 858	-550 000	-475 000	-475 000	-450 000	-400 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunn	0	0	0		0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	0		0	0
	-606 524	-606 666	-531 666	-475 000	993 334	3 043 334
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos kunnalta		0	0		0	0
Saamisten muutos		0	0		0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta		0	0		0	0
Korottomien velkojen muutos	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Rahoituksen rahavirta	-6 524	-6 666	68 334	125 000	1 593 334	3 643 334
Rahavarojen muutos	178 657	-271 135	-1 613 555	-1 502 000	-815 555	-275 555